

Vreugde en
vrijheid tot
in eeuwig-
heid

2

Rotterdams
straatschof-
fie werd
professor...

5

Wat een
wonder.....

6

Niks
moeten op
zondag

7

Er zijn
(geen)
mooie
preken

9

Jongeren durven uitdagingen aan

#Durfte#-groepen zijn een nieuwe vorm van katechese. De catechisaanten worden bouwers in het Koninkrijk van God.

DOOR
DR. A.A. VAN DER SPEK,
ZWARTSLUIS

Als de bladeren vallen, beginnen in de kerken de catechisaties. Dat loopt lang niet overal goed. Vooral de 16 – 19 jarigen vormen een ingewikkelde uitdaging.

Nieuw concept

In Zwartsluis was deze groep bijna uit het zicht verdwenen. Dat maakte een beslissing om het anders aan te pakken redelijk eenvoudig. De kerkenraad stelde een jongerenwerker aan; die probeerde een nieuw concept uit dat in Christelijk Gereformeerde Zwolle zijn waarde al had bewezen. Het heet: #Durfte#. Alles draait om het woord: durven. Jongeren worden uitgedaagd iets te gaan doen. Zo simpel is het. Het werkt als volgt. Jongeren worden tijdens een presentatie uitgenodigd te kiezen uit een aantal activiteiten. Bijvoorbeeld: durf te organiseren, durf te klussen, durf technisch, durf te musiceren, durf theologisch. Tevens konden ze een eigen idee indienen. Maar dat gebeurde (nog) niet. Een paar jongens kozen voor 'durf technisch', en werden gekoppeld aan een paar technici uit de kerk. En nu zie ik ze op zondag achter de beamer en de camera zitten.

Op reis

De meeste jongeren kozen voor: durf te organiseren. Ze konden

In het Koninkrijk van God word je niet gevraagd toeschouwer te zijn, maar een bouwer, die zijn of haar steentje bijdraagt

zelf een plan bedenken, daar aandacht voor vragen en het ook uitvoeren. De jongerenwerker sloot bij deze groep aan. Elke Durfte-avond begint met een thematisch gesprek rond een bijbeltekst. Daarna gaan ze aan de slag. Ze kozen voor het organiseren van een reis naar de EO jongerendag. Ze regelden vervoer, dat er chauffeurs waren, enzovoort. Vervolgens organiseerden ze een reis naar een kindertehuis in Polen, waar de kerk in Zwartsluis al contacten mee onderhield. Het was een openbaring om te zien over hoeveel creativiteit deze jongeren beschikken. Ze regelden sponsors, vervoer, de contacten

met het kindertehuis. Voor wat ze zelf niet konden, schakelden ze volwassenen in. Normaliter stoppen de catechesegroepen al ruim voor Pasen. Deze groep ging door, want ze hadden nog veel te doen. En soms kwamen ze samen zonder leiding. Ik vroeg hen of we in Polen ook een dagopening zouden houden. Hun antwoord: "We hebben bedacht dat wij de bijbelteksten aanleveren en dat u er dan wat van zegt". Dat lijkt me een goed plan, zo gaan we het doen. In de herfstvakantie is het zover, dan gaan we op reis.

Gaaf

Gisteren werd ik gebeld door een paar jongens van een jaar of 11 van de basisschool. Ze vertel-

den dat één van de jongeren van de Durfte-groep iets had verteld over het project. "Wel", zo begonnen ze, "in de herfstvakantie willen wij graag een filmmiddag organiseren als sponsoring. Vindt u dat een goed idee?" Volgens mij is hiermee #durftejunior# geboren.

Is het Durfte-project hét antwoord? Nee. Wel duidelijk is: waar mensen deelnemer worden in plaats van consument neemt de betrokkenheid toe. En ook de vreugde. Mensen voelen zich eigenaar van het proces. Anders gezegd: In het Koninkrijk van God word je niet gevraagd toeschouwer te zijn, maar een bouwer, die zijn of haar steentje bijdraagt.

Commentaar

Mensen zijn boos

DOOR ERIKA VAN DER LAAN, SLEEN

Vanaf 10 oktober zendt de EO een serie uit over haat. Wat is het eigenlijk en hoe ontstaat het? De eerste aflevering ging over haat in het aardbevingsgebied in Groningen en haat tegen buitenlanders, maar meer mensen zullen vertellen over hun pijn en woede ten opzichte van andere mensen of zaken, omstandigheden die hen diep raken. Want daar begint het: met pijn. Met het ervaren van onrecht. Volgens de professor van de VU die ook aan het woord komt in de documentaire, vormt het ervaren van onrecht, langdurige herhaling daarvan en het ervaren van onmacht de voedingsbodem voor haat. Diepe haat, die mensen kapot maakt. Hóe dan ook: de getroffen mensen worden agressief naar anderen, of de woede slaat naar binnen. Mensen raken murw geslagen. De rellen in Chemnitz raakten mij, afgelopen zomer. Het kwam zomaar op, leek het: die diepe, diepe woede. Ik was op vakantie toen ik op een zomerse maandagmorgen bij de tent de berichten las. Het leek surrealistisch. En bij de maatschappelijke discussie rond de afschaffing van de dividendbelasting bekwam mij hetzelfde gevoel: mensen zijn boos. En niet maar een beetje. Haat, scheiding tussen mensen, blinde woede die mensen letterlijk kapot maakt: het doet duivels aan. Deze onrust, de onrechtvaardigheid die door velen wordt ervaren, en ook de duizenden mensen die op de vlucht zijn voor onrecht en klimaatverandering waardoor ánderen het gevoel krijgen dat er geen plek meer voor henzelf is: het is koren op de molen van iemand die de mensheid kapot wil maken. Heer, ontferm U.

Nog geen abonnee?

MAAK SNEL KENNIS!

Zie achterpagina

Lobgesang in Grote Kerk Almelo

Het concertkoor Sursum Corda geeft een concert in Almelo. Centraal staat het Lobgesang van F. Mendelssohn Bartholdy, maar ook Largo uit de 9e symfonie van A. Dvorak wordt uitgevoerd. Naast het koor hebben een rol in het concert: Johannette Zomer (sopraan), Eline Harbers (alt) en Marcel Reijans (tenor). Meer info: www.sursumcorda-almelo.nl

Vrijdag 2 november, 20.15 uur, Almelo, Grote Kerk, € 19

Mendelssohns 'Paulus' in Hardenberg

Christelijke Zang en Oratorium Vereniging Zanglust voert het prachtige oratorium Paulus uit van Felix Mendelssohn. Het koor wordt begeleid door de Kammerphilharmonie Emsland en staat onder leiding van dirigent Wolfried Kaper. Speciale rollen vertolken Clara de Vries (sopraan), Aart Mateboer (tenor) en Bert van de Wetering (bas).

Za. 3 november, Hardenberg-Heemse, De Kandelaarke, 20.00 uur, € 19 (voorverkoop), www.czov-zanglust.nl

Deutsche Messe in Kampen

Een drietal koren en orkesten geven op zaterdag 3 november een uitvoering in de Burgwalkerk in Kampen. Het Overdagkoor Kampen, het gemengd koor DEV Zalk en het symfonieorkest Fidelio Kampen brengen de Deutsche Messe van Franz Schubert en andere werken ten gehore. Meer informatie: www.christelijkoverdagkoor.nl

Za. 3 november, 19.30 uur, Kampen, Burgwalkerk, Burgwal 60, € 5 (volw), € 2,50 (kinderen), kaarten aan de zaal

Imponerend oratorium Elias

De Elias, een groots bijbels oratorium uit de 19^e eeuw, vertelt het meeslepende verhaal van de oudtestamentische profeet Elia. Imponerend omdat Mendelssohn met name de natuur krachtig en prachtig weet te verklanken. Het Sallands Bachkoor voert deze grote productie uit met acht solisten en begeleiding van het Nationaal Symfonisch Kamerorkest.

Za. 10 november, Dedemsvaart, De Antenne, Wilhelminastraat 3, 19.30 uur, www.sallandsbachkoor.nl

Nacht van de Theologie

Dit jaar staat de De Nacht van de Theologie inhoudelijk stil bij de hernieuwde aandacht voor geloof in Nederland. Marleen Stelling (EO) en Wilfred Kemp (KRO-NCRV) stellen de vragen: Is er sprake van terugkeer van geloof? Waar is deze te vinden en welke vormen neemt deze aan? Het programma begint om 16.00 uur met een symposium. Aansluitend is er een diner om 19.00 uur waarna het feestelijke avondprogramma om 20.30 uur begint. Het is mogelijk om onderdelen van deze dag te bezoeken.

Za. 27 oktober, Evangelische Omroep in Hilversum, 16.00 uur, radio-uitzending op NPO Radio 5, kaarten: visie.eo.nl/evenementen/nachtvandetheologie

Inspiratie Festival Terschelling

Geloven in beweging, dat is het thema van het Inspiratie Festival van PThU, de Protestantse kerk in Nederland en de Wereldraad van kerken. Decor is Waddeneiland Terschelling. 'Ben je geïnteresseerd in geloof, betrokken bij een kerk of op zoek naar inspiratie? Kom dan naar Terschelling. Hier ontmoet je mensen die ook op zoek zijn, ervaringen willen delen of zich verder willen ontwikkelen. Met lezingen, workshops, vieringen, trainingen, theater. inspiratiefestivalterschelling.nl

Vr. 26, za. 27, zo. 28 oktober, Inspiratie Festival, Terschelling, € 50 excl. overnachtingen en bootreis

Nationaal Allerzielen Concert Zwolle

Sinds enkele jaren is het Nationaal Allerzielen Concert vast onderdeel van het jaarprogramma van de NPU. Bij de van oudsher Katholieke feestdag Allerzielen worden de doden herdacht. Gebleken is dat de laatste jaren steeds meer mensen, ook zonder religieuze achtergrond, behoefte hebben om stil te staan bij mensen die ze verloren hebben. Sinds 2015 maakt Johannes Leertouwer in samenwerking met een dichter, een programma dat hiervoor ruimte maakt. Dit jaar zal Joke van Leeuwen uit eigen werk voorlezen.

Do. 1 november, Grote Kerk Zwolle, 20.00 uur, tickets: zwolsetheaters.ticketmatic.com

Coen Nuyten bij Transformed

Op de volgende meeting van de jongerenkerk Transformed is Coen Nuyten te gast. Nuyten is oprichter van C-generations en gelooft in het verbinden van generaties. "De Heilige Geest is voor volwassenen en kinderen", stelt hij. "Volwassenen hebben de wijsheid en ervaring, jongeren hebben het enthousiasme en de kinderen hebben een groot geloof en vertrouwen op God. Zij denken niet in beperkingen, maar dromen groot." Transformed's eigen Heartbeatband zorgt voor muzikale begeleiding. Ook zal de band enkele nummers van haar nieuwe cd spelen.

Zo. 11 november, Ambt Delden, De Kroeze Danne, 19.30 uur

Vreugde en vrijheid tot in eeuwigheid

Gelukkig de mens, die vreugde vindt in de wet van de HEER en zich verdiept in zijn wet, dag en nacht. Psalm 1:1,2 (NBV)

DOOR DS. W.J. MENKVELD, WANNEPERVEEN

Wie vindt er vandaag nog vreugde in de wet van de HEER? Wie verdiept zich, van pure vreugde, dag en nacht in die wet? Misschien zijn die mensen er wel, maar positief over de wet denken is niet populair. Want o wee als die wetten te veel in ons vaarwater komen en onze vrijheid beperken. We kunnen niet zonder wetten, maar we houden meestal niet van mensen die ons vertellen wat niet mag of juist moet. En, als we eerlijk zijn, zelfs aan de regels die we goed vinden, houden we ons niet altijd.

Wettisch
Vreugde vinden in de wet? In de

wet van de HEER? In de kerk zeker! Wie daar over wetten en regels begint wordt al snel een moralist genoemd of een fundamentalist. Zo iemand is wettisch. En wettisch zijn hoeft niet meer, want Jezus heeft ons vrijgemaakt van de wet. Zo daar zijn we even mooi van af. Trouwens die wetten in de Bijbel staan in het Oude Testament. Dat is het oude verbond, de oude bedeling, toen wisten de mensen niet beter. Dat is voorbij, de wet is vervuld. Klaar!

Oppasser, pedagoog
Maar toch, gelukkig de mens die vreugde vindt in de wet van de HEER! Dat staat niet alleen in het Oude Testament, Paulus zegt in Romeinen 7:22: Ik stem vol vreugde in met de wet van God. Hij ligt wel met een wet overhoop, maar dat is een heel andere wet. In Galaten 3:23 vertelt Paulus dat de wet een 'oppasser' is totdat Christus komt. Deze oppasser, pedagoog, is een

beeld uit die tijd. De rijke mensen lieten hun kinderen naar school brengen door een 'oppasser'. Het beeld spreekt op drie manieren. De wet/oppasser was er voor het volk Israël totdat Christus kwam. De wet/oppasser is er ook totdat mensen tot geloof in Christus komen, kinderen van God worden. Tenslotte is de wet/oppasser er ook om elk deel van mijn leven dat nog niet aan Christus is overgegeven bij Hem te brengen.

Op de school van Christus
Ziehier de vreugde van de wet, het geluk van degene die zich verdiept in de wet. De wet brengt mijn leven bij Christus. Door Hem word ik kind van God. De wet, die goede oppasser, kan niet verdragen dat ik mijn leven, zelfs niet het kleinste onderdeel daarvan, buiten Christus houdt. Die wet doet er alles aan om mij

naar de school van Christus te brengen. Wie de wet afwijst, wie de oppasser niet nodig denkt te hebben, is als een kind dat zich onderweg naar school losrukt en niet naar school gaat. Dat geeft korte termijn-volvoering en korte termijn-plezier. Het is gelukt! Geen oppasser, geen wet, ik kan mijn eigen gang gaan! Maar, ook geen school, geen diploma voor het leven. De vreugde van de wet is de vreugde van het komen tot Christus. Jezelf helemaal aan Hem geven. Kind van God zijn. Vreugde en vrijheid tot in eeuwigheid.

Op 2 oktober vierden de Joden Simchat Thora, het feest van de Vreugde der Wet. Dit feest is nogal onbekend bij christenen. Tijdens een vreugdevolle viering in de synagoge worden de laatste verzen van Deuteronomium (33:1 – 34:12) voorgelezen en dansen de gemeenteleden op vrolijke muziek met de Thorarollen door de synagoge.

Wie de wet afwijst, wie de oppasser niet nodig denkt te hebben, is als een kind dat zich onderweg naar school losrukt om er snel van door te gaan...

even bomen

Familie van Israël

DOOR DS. P. BOOMSMA, AMSTERDAM

'En toen begrepen we het niet meer'. Het was een opmerking van Jan-Willem van der Hoeven, aan het slot van een toespraak. Getrouwd met een Palestijnse, was hij actief in Israël als vertegenwoordiger van het Christendom. In zijn verhaal stelde hij, dat wij – christenen in het Westen – meevoelden met de mensen in Israël zolang we de Joden zagen als een bedreigd volk. Maar toen het ging om jonge kerels, die met hun vriendin en met een Uzi over de schouder over het strand van Tel Aviv liepen, wisten we het niet meer zo goed. Langzaam maar zeker verschoof ons beeld en kregen we steeds meer problemen met onze relatie met Israël.

Politiek gezien begrijp ik dat wel. De nederzettingenpolitiek van de huidige regering en nu weer het besluit om van Druzen en Arabieren toch eigenlijk tweederangsburgers te maken, maakt het best lastig om positief te blijven met betrekking tot de staat Israël. En toch...

we kunnen er niet los van raken, we zijn er blijven verbonden met dit volk, met het Jodendom. Een bedreigd volk. Niet alleen in het Westen, waar het antisemitisme toeneemt. Maar ook nog altijd in het Midden-Oosten.

Het zijn uitermate gecompliceerde relaties daar. Neem Caïro, met de '6 oktober brug' en ten zuiden van deze stad een nieuwe '6 oktober stad'. 'Waarom 6 oktober?' vroeg ik eens aan mijn

schoondochter, een Amerikaans-Egyptische. Het antwoord ver-raste me. Op 6 oktober 1973 zou Egypte Israël verslagen hebben. En inderdaad, op Grote Verzoendag in 1973 vielen Syrië en Egypte weer eens aan. Egypte kwam het Suezkanaal over en trok de Sinai in. Het ging een paar dagen goed, maar toen sloeg Israël terug en vernietigde het Egyptische leger. En toch...: 'Toen versloegen we Israël...'. Officieel

is er nu vrede tussen Egypte en Israël, maar van een goede relatie is geen sprake.

Zolang de politieke situatie blijft zoals deze nu is, zal er spanning, zorg en weerstand zijn tegen onze verbondenheid met Israël. Het Palestijnse probleem is onoplosbaar naar het zich laat aanzien en de huidige regering van Israël maakt het ook niet beter. Van de Palestijnse autoriteit kan zeker hetzelfde worden gezegd trouwens. Maar wij?

Het grootste gedeelte van onze Bijbel delen wij met de Joden. En 'ons deel' is niet te begrijpen zonder Genesis tot en met Maleachi. Wij worden christenen genoemd, horende bij en eigendom van de Christus, die naar onze overtuiging de in het Oude Testament aangekondigde Messias is. Jezus was voluit Jood, met kennis van de Schriften en trouw bezoeker van de synagoge. Het is door Hem dat wij geloven. En wie dan Romeinen 9 tot en met 11 leest, ontdekt dat wij toegevoegd zijn aan het volk van God. Zo sterk, dat Israël 'onze oudste broer' kan worden genoemd. Dat betekent verbondenheid, want al heb je misschien moeite met de (politieke of geestelijke) ideeën van je zus of broer, familie ben en blij je.

En je zult maar, zoals het huidige Israël, burens hebben die niet willen dat je er bent.

"In het pastoraat begeleid ik ook mensen die geen gemeentelid zijn, ik maak geen onderscheid. Jezus deed dat ook niet..."

column

Souvenirs

DOOR DS. FOEKJE DIJK, DALFSEN

Na de dienst in de oude dorpskerk schiet hij me even aan: 'Ik ben verhuisd. Komt u binnenkort eens bij me langs?' Hij manoeuvreert vervolgens zijn rollator behendig tussen het kerkvolk door en verdwijnt naar de openstaande deur. Zijn rug lijkt een zekere verlonrenheid uit te stralen, die ik nog nooit eerder bij hem heb gezien.

Enige tijd later bezoek ik hem in de nieuw gebouwde aanleunwoning bij het verzorgingshuis. Voor ik op de stoel plaatsneem, laat ik mijn ogen even dwalen door de gezellig ingerichte kleine kamer. Hij volgt mijn blik: 'Vroeger, toen mijn vrouw en ik veel op reis waren, nam ik altijd een kleine herinnering mee aan het land dat we bezochten. We hadden dan ook een speciale souvenirkast in ons vorige huis, die we zo nu en dan openen. De vele spulletjes kwamen tevoorschijn en vol plezier haalden we allerlei herinneringen op aan de zogenoemde goede oude tijd. Mooie momenten, overweldigend natuurschoon, pijnlijke gebeurtenissen, teleurstellingen, vertederende ogenblikken...' Hij wacht even en ik zie zijn gedachten enige tijd toeven in het verleden.

'Het is niet gemakkelijk,' vervolgt hij stilletjes, 'om te beseffen dat ik eigenlijk nu ook weer op reis ben. Waarschijnlijk naar het laatste land dat ik ooit zal bezoeken.' Ik raak even zacht zijn gerimpelde hand aan. Hij kijkt nog eens rustig om zich heen. Plotseling beginnen zijn ogen ondeugend te stralen en vol humor zegt hij: 'Als je het goed beschouwt, woon ik nu zelf in m'n eigen souvenirkast.' Ik weet niet hoe ik hierop kan antwoorden en volsta met hem liefdevol glimlachend aan te kijken. Inderdaad, hij is omringd door gestolde herinneringen die al die vroegere gebeurtenissen tastbaar maken. Het theelepeltje dat zijn vrouw altijd gebruikte bij het roeren in haar koffiekopje. De pen die hij als jongen eens had gewonnen bij een reciteerwedstrijd. De dierbare meubeltjes waar hun

...DAT IK EIGENLIJK NU OOK WEER OP REIS BEN. WAARSCHIJNLIJK NAAR HET LAATSTE LAND DAT IK OOI T ZAL BEZOEKEN.

spelende en opgroeiende kinderen vroeger duidelijk hun sporen op hebben nagelaten. Ach, wat een lange tijd geleden.

Tevreden kijkt hij me aan. In zijn ogen weerspiegelt de pijn van het moeten loslaten en tegelijkertijd de blijdschap van een mens die desondanks gelukkig is omdat het leven veel goeds heeft gebracht. 'Herinneringen kunnen je boven de rauwe werkelijkheid uittillen, vindt u ook niet?' Ik knik en zet de herinnering aan dit tere moment zorgvuldig in de souvenirkast van mijn eigen hart.

Dominee Borst neemt afscheid van Sleen Rotterdams straatschoffie werd professor...

Ds. Dr. J. C. (Hans) Borst neemt op 21 oktober in de Ontmoetingskerk in Sleen afscheid van de Protestantse Gemeente. Borst staat sinds 2013 in de Drentse plaats. De naam van zijn opvolger wordt naar verwachting één dezer dagen bekend gemaakt.

DOOR L. POLHUYS, DEVENTER

De scheidend predikant werd 66 jaar geleden geboren in een "niet al te kerkelijk" arbeidersgezin in hartje Rotterdam. "Daar woonde ik tot mijn achttiende. Toen ben ik de verpleging in gegaan. Ik heb me nooit echt thuis gevoeld in de grote stad, ik was meer een platelandsjongen."

Hobby

De jonge Borst werd psychiatisch verpleegkundige en maatschappelijk werker. "Pas op latere leeftijd ben ik deeltijd theologie gaan studeren, hoewel ik nog geen lid was van een kerk. Eigenlijk als hobby leerde ik Hebreeuws." Borst studeerde in Utrecht. Hij werkte tien jaar als gevangenispredikant in Rotterdam en Scheveningen en promoveerde op het onderwerp incestdaders in de kerk. "Ik heb veel incestdaders- en slachtofers gesproken en begeleid. Een deel kwam uit de reformatische kerken. Het is natuurlijk verschrikkelijk wat daders hun slachtofer hebben aangedaan, maar we moeten aan de andere kant ook niet vergeten wat de gevolgen zijn van hun daden. Mannen raken hun gezin en hun baan kwijt, zitten jarenlang in een cel en verliezen het contact met hun kinderen en de buitenwereld. Overigens kwam ik als gevangenispredikant eveneens in aanraking met mensen die zich hadden beziggehouden met heel andere vormen van criminaliteit, ook vrouwen. De meesten

betuigden van harte spijt, maar sommigen vervielen later toch weer in hun oude patroon."

In 1995 werd Borst predikant in Apeldoorn Noord en gevangenis-pastor in deeltijd in de jeugdgevangenis in Zutphen. Terugkijkend op het gevangenispastoraat: "Het maakt wel veel uit wat je achtergrond is. Sommige mensen vallen eerder in criminaliteit door de wijk of door het gezin waarin ze zijn grootgebracht. Wat dat betreft had het bij mij ook heel anders kunnen gaan. Ik ben hoe dan ook erg blij dat God mij altijd heeft vastgehouden en dat ik het van een Rotterdams straatschoffie tot professor heb geschopt."

Publicaties

Borst verzorgde in de loop der jaren een indrukwekkend aantal publicaties over ondermeer incest, huiselijk geweld en echtscheiding. In 1995 verscheen 'Gij zijt die man!' Over de pastorale zorg voor incestdaders. Vorig jaar promoveerde hij op Modern Boeddhisme. Zelf zegt hij: "Ik ken geen andere predikant die twee maal is gepromoveerd in twee heel verschillende vakgebieden." Verder houdt Borst regelmatig korte overdenkingen voor Radio Drenthe op zondagmorgen. Deze worden gebundeld en als 'mini boekjes' aan gemeenteliden in Sleen en belangstellenden gegeven. Ook houdt hij regelmatig lezingen over de door hem beschreven onderwerpen.

Boeddhisme

Over het Boeddhisme, dat

momenteel in veel kringen populair is, ondermeer in zorg en welzijn, zegt Borst. "Ik ben vanaf mijn jonge jaren al geïnteresseerd in Oosterse godsdiensten zoals Boeddhisme en Hindoeïsme en in mijn wilde tijd heb ik zelfs een tijdje achter de Bhagwan aangelopen. Dat mindfulness tegenwoordig zo populair is, is niet verwonderlijk als je bedenkt dat mensen rust zoeken in een wereld waarin velen opgebrand raken. Mijn vrouw, die een eigen psychologiepraktijk heeft, raadt mensen ook regelmatig aan om mindfulness te volgen. In het Boeddhisme staan rust en het afzien van begeerte centraal; dat is een duidelijke overeenkomst met het Christendom, al moeten we Boedha natuurlijk niet aanbidden. Begeerte is een fenomeen dat je in onze maatschappij overal aan kunt wijzen. In de gevangenis kwam ik vaak mensen tegen die vastzaten vanwege de begeerte naar bepaalde spullen of geld, waardoor ze op het criminele pad waren beland."

IN HET BOEDDHISME STAAN RUST EN HET AFZIEEN VAN BEGEERTE CENTRAAL; DAT IS EEN DUIDELIJKE OVEREENKOMST MET HET CHRISTENDOM, AL MOETEN WE BOEDDHA NATUURLIJK NIET AANBIDDEN.

MKZ crisis

Na enkele jaren Apeldoorn Noord, volgden de gemeenten Welsum en Veessen. In Welsum maakte Borst de MKZ crisis mee. Tijdens deze periode was hij tevens godsdienstdocent op de Christelijke Hogeschool Ede en professor praktische theologie in Leuven. Nu Borst met emeritaat gaat, verdwijnt hij bepaald niet uit beeld. "Ik ga in de Hervormde Kruiskerk in Klazienaveen als predikant aan de slag voor dertig procent en hoewel wij de pastorie verlaten, blijven we wel in Sleen wonen. Ook zet ik mijn werk als ouderenvastor in Hoo-geveen voort en blijf ik coach, counselor en mediator voor onder andere predikanten, ker-

kenraden en kerkelijk werkers." Borst heeft alle benodigde registraties voor het uitvoeren van deskundige begeleiding.

Fijne gemeente

Borst kijkt tevreden terug op het fusieproces tussen de vroegere Hervormde en Gereformeerde kerken, dat onlangs is afgerond. "We hebben twee kerkgebouwen in Sleen en de diensten worden beurtelings in deze gebouwen gehouden." Hij werkte zes jaar lang met "ontzettend veel plezier" in Sleen.

Plannen om in Hong Kong als professor pastorale theologie namens Kerk in Actie aan de slag te gaan, mislukten. Begin dit jaar reisden Borst en zijn vrouw naar de Chinese stad voor een verkenning, maar de missie ketste af omdat er voor beiden onvoldoende werk was. Tot zijn opvolger er is, blijf hij dan ook gewoon beschikbaar in Sleen voor pastorale gesprekken of uitvaarten. "Sleen is een fijne gemeente met ongeveer duizend leden, waar niet al te veel gedoe is. Ernstige conflicten heb ik hier niet meegemaakt. Het ligt ook niet in de aard van de 'zand-Drenthen' om de zaak op de spits te drijven. De mensen zijn erg vriendelijk en betrokken. Er zijn twintig pastoraal medewerkers die regelmatig huisbezoeken afleggen. Je merkt aan alles dat de kerk helemaal is geïntegreerd in het dorp. Ook mensen die niet tot de kerk behoren, doen mee als onze gemeente bijvoorbeeld een rommelmarkt houdt. In het pastoraat begeleid ik tevens mensen die geen gemeentelid zijn, ik maak ik geen onderscheid. Jezus deed dat ook niet..."

RTV-tips

Zaterdag 20 oktober
NTR | NPO2 | 21.20

Andere Tijden

Het jachtseizoen is geopend. Andere Tijden laat zien hoe de beeldvorming over de jacht is veranderd onder invloed van die-renactivisten.

Zondag 21 oktober
NCRV | NPO2 | 08.25

De Verwondering

Marjolijn van Heemstra (1981) is dichter, schrijver, columnist in Trouw en gelauwerd theatermaker. Dit jaar werd haar roman 'En wij noemen hem' genomineerd voor de Libris literatuurprijs.

Zondag 21 oktober
EO | NPO2 | 23.45

Adieu God

Sigrid Kaag is te gast. Zij is minister van Buitenlandse Handel- en Ontwikkelingssamenwerking. Als enige D66-minister legde zij bij haar aantreden de eed af. Zij beschouwt zich zelf nog steeds als katholiek.

Maandag 22 oktober
KRO-NCRV | NPO2 | 18.45

Echuis

In Cadzand aan de Zeeuwse kust bouwen Dick en Astrid hun droomhuis. In hun geheel zelfvoorzienend woonhuis komen duurzaamheid en kunst samen.

Dinsdag 23 oktober
KRO-NCRV | NPO1 | 22.20

De Rijdende Rechter

Henk parkeert al 50 jaar zijn auto achter zijn woning. Regelmatig wordt de gezamenlijke oprit geblokkeerd, omdat meneer Alkatih zijn auto op de oprit parkeert. Het probleem escaleert en de politie is ingeschakeld. Hoe lost de Rijdende Rechter dit op?

Woensdag 24 oktober
AVROTROS | NPO1 | 20.35

Tussen Kunst en Kitsch

Taxatieprogramma. In het museum Het Valkhof taxeert expert Frank Welkenhuysen een lithografie: 'Drie Werelden'. Ook taxeert expert Martijn Akkerman een Tiffany's ring.

Donderdag 25 oktober
EO | NPO2 | 17.20

Natuur op 2

Cameraman Kim Wolhuter volgde bijna 2 jaar lang een jachtluipaard en haar 2 jongen. Het resultaat is een intiem verslag van de moeite die het vergt om babyluipaarden op te voeden tot volleeerde jagers.

Vrijdag 26 oktober
NTR | NPO2 | 21.05

80 jaar oorlog

Na de dood van Willem van Oranje neemt zijn zoon Maurits het over. De nieuwe discipline onder de soldaten levert wat op: in een succesvolle veldtocht overtuigt hij de ene stad na de andere, waaronder Groningen.

Wat een wonder.....

Begin vorige maand mochten we ons elfde kleinkind begroeten. Niet te geloven zeg, maar echt waar. Onze kinderen in het Duitse Emlichheim hebben twee meisjes, Johanna en Willeke, ja en dan wordt opeens verteld dat er een baby komt en wat hebben de meiden

het liefst, een broertje of een zusje? Oei, wat een moeilijke te beantwoorden vraag zeg. Geef daar nu maar eens een goed antwoord op.

DOOR DS. T.J. OLDENHUIS, COEVORDEN

Een zusje erbij is natuurlijk prachtig, maar een broertje zou helemaal het einde zijn. Het probleem is dat je dat niet kunt uitzoeken, want bestellen kun je het niet zoals bij een webwinkel. Dus dat werd een spannend afwachten. Voor moeder Gertraud en vader Ype ook, want ondanks het feit dat je het van te voren kunt weten, wilden ze bewust de verrassing afwachten. In de eerste plaats is het altijd de grootste vreugde dat alles goed verloopt, dat een leven gegeven en een leven gespaard wordt, zoals we dat vroeger zelden en dat mag overigens wel weer eens weer benadrukt worden. En ja hoor op 6 september werd een zontje en broertje geboren.

"DANKEN DAT GOD ER IS?",
VRAAGT MAMA.
"HOEZO, DIE IS ER TOCH ALTIJD?"

Op 23 september wordt in de kerk van Emlichheim afgekondigd dat je voor de dankdag, die daar gehouden wordt op de eerste zondag van oktober, een kaartje kunt invullen met daarop je dankzeggingen. Bij de uitgangen worden de kaartjes uitgedeeld en de week daarop kunnen ze gedeponeerd worden in een grote brievenbus in de hal van de kerk. Een prachtig initiatief van het jeugdwerkersteam. Nou we hadden geen moeite om het

kaartje vol te schrijven met onze dank.

Johanna, Jakobs grote zus, had natuurlijk allang bedacht wat er op moest. Daar hoefde ze geen seconde over na te denken, danken voor Jakob. Mama moest het er maar even opschrijven want op de kleuterschool ben je in de regel de schrijfkunst nog niet machtig. Maar dat was geen probleem. Willeke, Jakobs andere grote zus, zit net in de brugklas van de kleuterschool. "Ik wil ook een kaartje schrijven", laat ze luid en duidelijk weten. Moeder Gertraud is natuurlijk heel nieuwsgierig wat ze daar dan op wil hebben. Nou ze zit ondanks haar geringe leeftijd van vier jaar nu al niet om een woord verlegen en zegt spontaan: "Ik wil danken dat God er is." "Danken dat God er is?", vraagt mama. "Hoezo, die is er toch altijd?" "Ja mama", zegt ze, "maar ik wil echt danken dat God er is, want anders hadden we Jakob niet gekregen." Theologie van het zuiverste soort dacht ik zo. Ook een wonder.

Geknipt

In 'Geknipt' vindt u opvallende, bijzondere, verbijsterende of verhelderende citaten uit kranten, bladen of websites. Voor u gelezen en geknipt door de medewerkers van het Gezamenlijk Zondagsblad.

Kinderen van zendelingen

Tabitha en Danny Schurink uit Genemuiden worden door de Gereformeerde Zendingsbond (GZB) uitgezonden naar Slowakije om daar te werken onder de gediscrimineerde Roma bevolkingsgroep. In het GZB-blad **Alle Volken** werd aan de vier kinderen van Schurink gevraagd hoe zij hier tegenover staan.

Jelmer (17): "Ik heb mijn ouders direct laten weten dat ik er voor 100% achter sta wat zij gaan doen: Het is goed dat zij de Heere volgen en in Zijn dienst willen werken. Maar ik blijf zelf in Nederland wonen, omdat ik mijn VWO-opleiding wil afmaken. Wat ik daarna ga doen, weet ik nu nog niet. Dat zien we dan wel." Nadine (16): "Ik ga voor een jaar mee met mijn ouders. Na de zomervakantie ga ik naar 5 Havo, mijn examenjaar dus. Ik ga dat doen via afstandsonderwijs, dat lijkt me wel uitdagend. Tegelijkertijd kan ik dan zien waar ons gezin terecht komt en ik blijf er dan zelf een jaar wonen. Daarna hoop ik een vervolgoopleiding te gaan doen in Nederland." Laureen (14): "Ik vind het best spannend. Ik weet namelijk nog niet goed wat ik ervan moet verwachten. Mijn

beste vriendin Mariëlle achterlaten in Nederland doet mij heel veel verdriet. Maar aan de andere kant vind ik het ook heel mooi om dit mee te maken. Het is dus best dubbel." Matthé (12): "Ik vond het eerst niet zo leuk om te verhuizen naar het buitenland. Want ik ga mijn beste vrienden Julian en Bart erg missen en ook vond ik het altijd leuk om bij Sportclub Genemuiden te voetballen. Nu ben ik er een beetje aan gewend en ga ik op zoek naar een nieuw voetbalteam."

Confrontatie met de wereld

Een van de nummers van het zeer leeswaardige blad **Onderweg** van de Nederlands Gereformeerde Kerken heeft als thema 'God buiten de kerk'. Redacteur Bram Beute schrijft daarover het in het voorwoord.

Als Christen is het verleidelijk om vooral contacten binnen de kerk te hebben. Die leiden gemakkelijk

tot mooie vriendschappen, diepe gesprekken en bemoedigende ervaringen. Je kunt er een heel leven mee vullen. Maar het is te beperkt. Juist de confrontatie met de wereld buiten de kerk doet de wortels van je geloof dieper naar water zoeken.

Bestaat God?

Het blad **Onderweg** van de Nederlands Gereformeerde Kerken interviewt tv-presentator Tijs van den Brink, die een nieuwe serie gesprekken met geloofsafhakkers voert onder de titel 'Adieu God?'

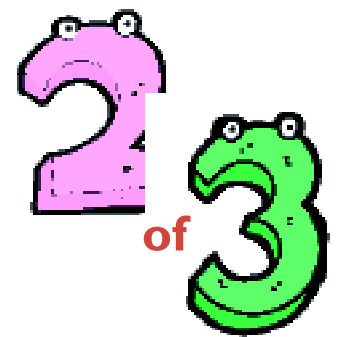
In hoeverre denk je dat de gesprekken van 'Adieu God?' jouw geloofsleven hebben beïnvloed? "Dat vind ik een heel moeilijke vraag. Ik weet niet hoe het gegaan was als ik die gesprekken niet zou hebben gevoerd. Punt is wel dat het in de kerk vaak om heel andere vragen gaat dan waar afhakers mee zitten. Wanneer gaat het in de kerk nu over de vraag: bestaat God? Het is een ook wel logische vooronderstelling dat die vraag bij kerkangangers niet leeft. Maar als je als kerk de ambitie hebt om missionair te zijn, dan moet je wel oog hebben voor zulke vragen. En ja, ik zit met die honderd gesprekken in mijn lijf."

2 of 3

De Gereformerd Vrijgemaakte kerk in Ulrum, bekend vanwege de Afscheiding die hier in 1834 op gang kwam, heft zichzelf op: er waren nog maar 127 leden over. Het **Nederlands Dagblad** wijdt er een uitgebreid artikel aan en laat Jelle de Kok hierover aan het woord.

Wat betreft Jelle de Kok, een predikant binnen de Protestantse Kerk die gelooft in de kracht van kleine kerken, zijn alle vragen op het gebied van omvang en financiën technisch van aard en raken die de kern niet. 'Jezus zegt dat waar twee of drie bijeen zijn, Hij in hun midden is. Dus als je mij

vraagt wat het minimum is, dan zeg ik: twee of drie. Mijn vraag aan kerken die opheffing overwegen, is niet 'hoe groot ben je?', maar 'hoe is de kwaliteit van de relaties onderling, hoe diep wil je in de geloofsbeleving met elkaar gaan?' Confronterende vragen, die grote kerken zich net zo goed mogen stellen, vindt De Kok. 'Als een gemeente drieduizend leden heeft en er zitten er driehonderd in de kerk heb ik ook veel vragen. En dat is binnen de Protestantse Kerk geen uitzondering. Kleine gemeenten kunnen heel levensvatbaar zijn, is zijn ervaring. 'In sommige protestantse kerken zitten 's zondags vijftien mensen in de kerk. Dat is niet spectaculair, maar je

kunt samen wel kerk zijn.' Het vergt creativiteit en de bereidheid om buiten de bestaande kerkvormen te denken. Zeker in het noorden van het land, waar relatief veel kleine protestantse kerken zijn, biedt dat mogelijkheden. Zijn er geen ouderlingen en diakenen meer te vinden, dan kun je besluiten een huiskerkgemeente te vormen die onder een grotere gemeente valt, zegt De Kok. 'In de PKN is gezegd dat het belangrijk is dat in elk dorp een samenkomst blijft. Dat kan dan in de vorm van een huiskring, die ambtelijk valt onder een grotere gemeente. Ik vind het belangrijk dat je kerk bent in de plaats waar je woont. Daar ben je gesteld en geroepen om de dorpsgemeenschap te dienen. Anders krijg je de situatie dat je je geestelijke voer een dorp verderop haalt.'

Niks moeten op zondag

'Daan, het is al laat! Schiet een beetje op! Het handenschudden is al begonnen!' Ongeduldig moedigt mijn vrouw mij aan om in de auto plaats te nemen. Maar ik haast mij niet.

DOOR
DAAN VAN DER WAALS,
GRAMSBERGEN

Eerst nog naar de wc, schoenen aan, handen wassen, liedboek pakken, en een rol pepermunt, mocht ik begerig worden naar iets anders dan de preek. Mijn portemonnee ook mee... Alles op zijn zondags. Minuten verstrijken. Mijn vrouw ergert zich mateloos. Dat handenschudden kan ze nu wel vergeten. Straks komen we binnen als het zingen al is begonnen.

Handenschudden

U wilt weten waar het handenschudden op slaat? Bij ons in de kerk - de Boomhofkerk - zijn twee in- en uitgangen. De dominee kan niet op twee plaatsen tegelijk zijn, daarom is besloten dat zij - meestal is het een zij - voor de dienst bij de ene deur staat om een hand te geven en na de dienst bij de andere.

Van mij hoeft dat handenschudden helemaal niet. Nooit en nergens. Ik houd er niet van. Als ik het handenschudden kan ontlopen, heel graag. Voor mijn vrouw ligt dat anders. Die schudt graag handen, zeker domineeshanden. Door mijn toedoen grijpt zij mis. Elke keer weer.

OOK DAAR HING EEN ZONDAGSE
ATMOSFEER, NIET GEJAAGD OF DRUK,
LICHTVOETIG, ER DE TIJD VOOR
NEMEN, MENSEN IN GESPREK MET
ELKAAR. KERKEN KUNNEN
ER MISSCHIEN NOG EEN
VOORBEELD AAN NEMEN.

Maar onze kleine echtelijke onenigheid komt ook door iets anders. Zondag is voor mij de dag van het grote ont-moeten. Normaliter moet ik van mijzelf heel veel, maar op zondag wil ik niets moeten. Dus ook niet opgejaagd worden, omdat mijn plicht roept. Als ik naar de kerk ga, wil ik dat op mijn manier en in mijn tempo. Maar is de zondag ook niet de dag dat ik extra rekening houd met mijn lieve levensgezelin? Niet omdat dat moet, maar omdat liefde mij drijft? Ja, daar hebt u een punt.

Slechte naam

Zondag. Hoe jammer is het toch dat die dag zo in het teken is komen te staan van het moeten. De ge- en verboden. Protestants Nederland heeft er een slechte naam aan te danken. We kennen de verhalen: een ijsje op zondag, fietsen op zondag, zwemmen op zondag, in combinatie met de saaie kerkdiensten en de onbegrijpelijke preken, liefst tweemaal. 'Kerkgang is geen dwang maar een drang', zei mijn vader, maar intussen werd je als kerkelijk opgevoed jongmens wel geacht die 'drang' te bezitten. Zelf had ik er overigens geen

moeite mee, ik ging graag naar de kerk, met of zonder mijn ouders, zij het dat ik mijn voorkeuren had en uit het rijke aanbod van diensten en voorgangers in de agglomeratie Den

Haag mijn keus maakte. Maar dat gold niet voor al mijn broers en zussen. Enkele broers gingen liever op zondagmiddag naar voetbalwedstrijden kijken, in de hoop niet gesnapt te worden, want

Voor Daan van der Waals is zondag een dag van ont-moeten; zelfs het handenschudden voor en na de dienst ontloopt hij graag...

natuurlijk waren mijn ouders daarop tegen en volgde in zulke gevallen een ernstig vermaan.

In Hardenberg

Intussen zijn de tijden veranderd. Er zijn weliswaar streken en kerken waar nog een strenge opvatting heerst van de zondag en de zondagsrust, maar in het algemeen zijn wij soepeler geworden. Christenen hechten wel aan de zondag, maar het is minder absoluut. We zijn minder strikt in wat kan en mag. Met ook meer ruimte voor ieders vrijheid en verantwoordelijkheid. Je ziet dat onder meer aan discussies over de openstelling van winkels op zondag. In het 'christelijke' Hardenberg is onlangs een proef gehouden met die openstelling. Ik las positieve en zelfs enthousiaste reacties.

Zelf houd ik niet van koopzondagen - 24-uurs-economie en problemen voor kleinere winkeliers en hun personeel -, maar het hangt er ook van af hoe je het doet. Het was een leuke sfeer in het centrum, las ik, gezellige standjes, vrolijke muziek, volle terrasjes. Er steeg een beeld uit op dat ook daar een zondagse atmosfeer hing, niet gejaagd of druk, lichtvoetig, er de tijd voor nemen, mensen in gesprek met elkaar. Kerken kunnen er misschien nog een voorbeeld aan nemen.

In Gramsbergen

Dat er wat verschuift is ook merkbaar in het lieflijke Gramsbergen. Een werkgroep heeft de laatste jaren gewerkt aan een zogenaamde toekomstvisie. Na gesprekken met allerlei groepe-

ringen en personen heeft men plannen ontwikkeld om leven en wonen in ons stedeke verder te veraangenamen. In het rapport van de werkgroep komt ook een paragraafje voor over 'Gramsbergen op zondag'. In de gevoerde gesprekken heeft de werkgroep naar eigen zeggen 'regelmatig de ruimte geproefd' om tot meer zondagse activiteiten te komen. 'Wel zijn daarbij de aard van de activiteiten en de te stellen randvoorwaarden punt van discussie'. Ik vind dat schattig geformuleerd, en typerend voor de Saksische mentaliteit. We willen wel dat er meer te beleven valt op zondag, maar we zijn geen scherpshijpers. We drijven de dingen niet op de spits. 'Goed voor elkaar' is dan ook de titel van de toekomstvisie voor ons dorp, pardon: onze stad.

boekbesprekingen

DOOR DS A. HEKMAN, ASSEN

Leven met de goden. Religie in de oudheid. Inger N.I. Kuin. Uitg. Amsterdam University Press, Amsterdam 2018 Prijs € 15,-

De auteur is docent Oude Geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen. Zij tekent de antieke wereld waarin vele goden vereerd werden, nieuwe goden weden aanvaard en het dagelijks leven bepaald werd door religieuze rituelen en festivals. Zij beschrijft hoe in de oudheid werd omgegaan met religieuze diversiteit en met religieuze verandering. Wij kunnen ervan leren minder krampachtig om te gaan met verschillen en pluraliteit en religieuze intolerantie tegen te gaan.

Een calvinistisch land? Religie in Nederland. Peter van Dam. Uitg. Amsterdam University Press 2018 Prijs € 15,-

Dit boek beschrijft de geschiedenis van de diverse geloofsgroepen in de vorm van een sociale geschiedenis van religie. De auteur beziet religie als een maatschappelijk verschijnsel. Met aandacht voor instituties en geleefd geloof van gewone mensen. Hij maakt onderscheid tussen een eerste (1550-1750) en een tweede (1850-1960) confessioneel tijdperk. De protestanten probeerden tijdens het eerste tijdperk de samenleving hun wil op te leggen. In het tweede confessioneel tijdperk deden zij dat in samenwerking met de katholieken. We krijgen een weergave van vijf eeuwen ontwikkeling in kerkgeschiedenis en kerkelijk en maatschappelijk leven. Een tijdsbeeld van de plaats die protestanten innemen in de samenleving. In de periode 1750-1860 werd in plaats van het ideaal van de publieke kerk gedragen door een exclusieve gereformeerde kerk dat van een christelijke natie dominant. In de tijd tussen 1860-1960 werd het ideaal van een christelijke natie verdrongen door een nadruk op religieuze

verscheidenheid. Tegenwoordig is weer kenmerkend voor de omgang met religie, dat religieuze overtuigingen zijn geaccepteerd als inspiratiebron voor het persoonlijk leven en maatschappelijk engagement. Een boek dat herkenning oproept en helpt kerk en gelovigen in de hedendaagse tijd te verstaan.

Domineesfabriek. Geschiedenis van de Theologische Universiteit Kampen. George Harinck & Wim Berkelaar. Uitg. Prometheus Amsterdam 2018 Prijs € 44,99

Een boeiend en prettig te lezen boek. Over het ontstaan en de geschiedenis van de Theologische Hogeschool (Oudestraat) en vanaf de Vrijmaking 1944 van die aan de Broederweg. De schrijvers geven ons een inkijk in wat zich afspeelt achter de schermen. We zien hoe in de Vrijgemaakte Hogeschool de ware kerkgedachte en de doorgaande reformatie allesbepalend is. Hoe professoren het kerkelijk beleid stuurden en elkaar de tent uit vochten. Een

prof.J. Kamphuis met verabsolutering van de vrijmaking stond tegenover prof. C. Veenhof die samenwerking met andere kerken voorstond. Het bracht kerken en Hogeschool in een isolement. Ook tussen professoren en curatoren bestond disharmonie. In de negentiger jaren braken de dijken door, openheid naar de samenleving ontstond. Verwetenschappelijking, professionalisering, juridische erkenning, cultuurkritiek, democratisering, kerkscheuringen, internationalisering en de mondigheid van kerkleden trokken hun spoor in de turbulente geschiedenis van de nu geheten Theologische Universiteit. De auteurs concluderen dat het vooral de overheid ervoor zorgde dat de theologiestudie aan bijzondere universiteiten als die te Kampen bij de tijd bleef en niet terugviel tot het niveau van ene seminarieopleiding. Voor Kampen ligt de uitdaging bij de instandhouding en ontwikkeling van een kerkelijke opleiding voor academische theologie. Deze geschiedenis leert ons dat verabsolutering van

een kerkidee, met uitsluiting van andere kerken, leidt tot isolement en verlies van invloed naar buiten en neergang van eigen instituut. Dit boek is een waarschuwings-signaal.

Zouteloze, pittige, boeiende, veel te lange, veel te korte

Er zijn (geen) mooie preken

Daan van der Waals riep in GZ van 30 september op om (ook) iets te schrijven over het preken. Eerst maar wat humor.

DOOR G. KRAA,
BORNERBROEK

Ds. Lucas kwam op huisbezoek en een oude Enterse vrouw deelde hem mee dat ze zich onder de preek opeens wat onwel had gevoeld. Gelukkig was het al luisterend weggezakt en kwam de vrouw tot deze slotzin: "Domiej, toen a'j Amen zeaden, veulden ik mij al wier stukken better..."

Ooit (historisch) kwam een predikant ergens de consistorie binnen, na de preek, toen een ouderling zei: "Domiej wat he'j toch mooi epreakt...!" De predikant reageerde zuinigjes: "Dat heeft de duivel me net ook al ingefluisterd."

Duivel

Omdat ik (ook alweer ooit) in de kerkenraad zat, wachtten de broeders in de consistorie tot ik klaar was met het orgelspel. Ik was namelijk eveneens kerkorganist. Hijgend kwam ik de consistorie binnen, waar de (gast)predikant me liefdevol toesprak: "U heeft mooi gespeeld!" In mijn nogal (toen nog) jeugdige overmoed zei ik: "Dat heeft de duivel net ook al gezegd." De predikant verbleekte zichtbaar, slaakte een diepe zucht en knikte naar de ouderling dat deze dan de zitting maar moest afsluiten. De mede-kerkenraadsleden keken me daarna licht grijnzend aan. "Doar kôm iej goed te passe," zei de nestor. Het heugt mij tot op de dag van vandaag.

Mooie preek?

Er zijn tevens ernstiger reacties. Na de dienst zei eens iemand tegen dominee Van Haaren: "Wat een mooie preek, dominee!" Waarna de dominee hem toevoegde: "Dan hebt u niet goed geluisterd, want er zijn geen mooie preken!" Om over na te denken.

Op de foto: De befaamde theoloog Miskotte op de kansel in 1940.

Preken... Ik heb er vele, vele gehoord. Niets menselijks is ons vreemd, we gaan liever naar de ene dominee dan naar de andere. We horen zouteloze preken, pittige, boeiende, veel te lange (vooral als het saai was) en veel te korte (als het er inging als een preek in een ouderling). Je ziet het ook aan de medeluisteraars. Of de jeugd het hoofd op de bank gelegd heeft (stiekem kijkend

naar de iPhone) of het hoofd geheven heeft. Het liefst de mond halfopen. Mensen zitten doodstil of gaan draaien.

Een hele kerk concentreert alle blikken en oren op dat ene centrale punt waar het Woord wordt gebracht. Dan is het alsof de gemeente ergens bovenuit getild wordt. Sommige kerkgangers willen graag bevestigd worden in wat ze al wisten. Of in wat ze ervan wilden vinden.

Anderen worden liever uitgedaagd. Weer anderen zeggen een dag later bij de koffieautomaat tegen een medegelovige die vraagt: "En: wat vond je ervan, gistermorgen?" "Tja, ik zou het niet weten, ik heb er nog niemand over gehoord..."

Houten broek

Waar ik voor pleit: nog eens een boek zoals van D. van der Stoep en H.H. Felderhof: "In de houten broek. Over dominees, preken en kerkmensen". Dat boek is van 1941, lang geleden, maar nog steeds boeiend om te lezen. De beide auteurs beschrijven de dienst, het kerkgebouw, het zingen en het orgelspel, inclusief mooie portretten van de besproken kopstukken, zoals Schilder, Straatsma, De Leeuw, Hoekendijk, Buskes, Kersten. En vooral Miskotte, met de preek 'Judah grijpt in'. Over 'een jeugddienst in de Nieuwe kerk op den Dam te Amsterdam op Zondag

25 Februari 1940'. "Eenvoudig man, die door een imposant uiterlijk noch door een machtig gebaar boeit. Daar zingen duizend krachtige, jonge stemmen hun belofte van trouw uit een hart 'Heer mijn God, ik zal U loven, heffen 't gansche hart naar boven; 'k Zal uw naam en majesteit eeren tot in eeuwigheid!'

Voorbij, o voorgoed voorbij...?

Agenda

Zaterdag 20 oktober
Open Doors-dag 2018, Jaarbeurs, Utrecht, 10.00-16.00 uur
Info en tickets: opendoors.nl

Donderdag 25 oktober
Zingen in de herfst, Dwingeloo, Brugeskerk, 20.00 uur

Vrijdag 26- zondag 28 oktober
Inspiratiefestival Terschelling

Zaterdag 27 oktober
Nacht van de Theologie, symposium, radioprogramma en diner, vanaf 16.00 uur

Zondag 28 oktober
Missionaire dienst met Gerald Troost, Steenwijk, protestantse gemeente, Kerkstraat 16, 9.30 uur, gratis toegang

Dinsdag 30 oktober
Spreekbeurt van Jos en Inez van Oord over hun project 'rebible', Wierden, hervormde kapel, Dahlastraat 4

Woensdag 31 oktober
Protestantse Lezing 2018 met Ben Tiggelaar, Oegstgeest, Corpus Experience, 20.00 uur. Info: www.protestantsekerk.nl/lezing

Donderdag 29 november
CBMC bedrijfsbezoek aan Van Otten patissier & broodspecialist, 16.00 uur, Enter, Veldegge 43, gratis, 16.00 uur, aanmelden via cbmc.nl/aanmelden

Zaterdag 3 november
Zingend naar de zondag, Hardenberg, Hessenwegkerk, Hessenweg 47, 19.30 uur, gratis toegang, wel collecte

Muziekagenda

Zondag 21 oktober
Jason Upton & band (worship) Almelo, Theaterhotel, 20.00, € 20 (voorverkoop tot 15 okt € 15), info en tickets: events4christ.nl

Donderdag 25 oktober
Don Moen (aanbiddingsleider, bekend van 'God wijst mij een weg', bijgestaan door koor en orkest), Zwolle, info en tickets: events4christ.nl of 0297 - 237172

Zaterdag 27 oktober
Najaarsconcert Christelijk Mannenkoor Hollandscheveld en het Ritmeester-Veenzangers Mannenkoor uit Veenendaal, Hollandscheveld, Hoofdstraatkerk, Hoofdstraat 95, 19.30 uur, kaarten bij De Fakkel, Van Echtenstraat 5, Hoogeteven en bij de kerk

Donderdag 1 november
Nationaal Allerzielen Concert, Grote Kerk Zwolle, 20.00 uur

Vrijdag 2 november
Lobgesang van F. Mendelssohn Bartholdy, Almelo, Grote Kerk, 20.15 uur, € 19

Vrijdag 2 november
Najaarsconcert Jan Vayne en Harm Hoeve, Hasselt, Ichtuskerk, Kastanjelaan 3, 20.00 uur, € 15

Informatie voor de (muziek)agenda kunt u mailen naar: nieuws@gezamenlijkzondagsblad.nl

Najaarsconcert Jan Vayne Hasselt

Jan Vayne en Harm Hoeve geven een concert. Ooit zaten ze samen op het ArtEZ Conservatorium in Zwolle. De afgelopen jaren geven ze samen regelmatig concerten in de regio: pianist Jan Vayne uit Zwolle en organist Harm Hoeve uit Rouveen. Zij zijn opnieuw te beluisteren in Hasselt (Zwartewaterland) waar Harm het fraaie Holhuisorgel bespeelt en Jan improviseert op de vleugel. Samen brengen ze een gevarieerd programma van bekende en min-

der bekende melodieën. Reserveer online met korting: € 12,50 via ajabrinkman@hotmail.com of bel 038-8883638. Voorafgaand aan het concert een hapje eten? Voor € 25 euro p.p. incl. toegangskaartje voor het concert kunt u terecht bij De Linde, dichtbij de Ichtuskerk. Vermeld dit dan bij uw reservering. Zie ook www.delindehasselt.nl

Vrijdag 2 november, 20.00 uur, Hasselt, Ichtuskerk, Kastanjelaan 3, € 15 (kinderen tot 12 jr. € 5)

In Utrecht studeren heel wat jongeren uit het hele land. De bloeiende kerkgemeenschap van de Nieuwe Kerk heet hen van harte welkom.

Student in Utrecht? Kom naar de Nieuwe Kerk!

De wederopstanding van een kerk

De Nieuwe Kerk in de chique wijk Witte Vrouwen in Utrecht stond 25 jaar geleden op de nominatie om te worden gesloopt. Het aantal kerkgangers was gedaald tot hooguit 40, voornamelijk ouderen en een paar mensen beneden de pensioengerechtigde leeftijd. De kerk was op sterven na dood, zo memoreerde ds. Dirk de Bree in zijn pinksterpreek, afgelopen voorjaar. In die dienst deden tien twintigers, vijf jongens en vijf meisjes, belijdenis.

DOOR KEES VAN OOSTEN, UTRECHT

De kerk zat afgeladen vol, inclusief de galerij, met vooral twintigers en dertigers en vele tientallen kinderen van nul tot twaalf. "Onlangs preekte ik in de Nieuwe Kerk in Ede. Na afloop kwam een vrouw naar me toe van rond de 80, die destijds hier kerkte. Toen ik vertelde dat zelfs de galerij vol zit met jeugd, kon ze het nauwelijks bevatten. 'Ons gebed is verhoord. Ik ben zo blij dat ik dit nog mee mag maken'."

Wonder

De wederopstanding van de Nieuwe Kerk mag, wat mij betreft, een wonder worden genoemd. Het gaat niet alleen om het grote aantal bezoekers. Nog indrukwekkender vind ik de betrokkenheid en de veelvuldig beleden wens om Jezus te volgen, een leesbare brief van Christus te zijn. Ze schamen zich er het evangelie niet. Integendeel, ze komen er rond voor uit. De belijdenisdienst was daarvan een sprekend voorbeeld.

Belijdenis

Ik heb in m'n leven heel wat van dergelijke diensten bijgewoond en ik kan me nog goed voor de geest halen, dat ik zelf 45 jaar geleden belijdenis deed in de gereformeerde kerk van Kapelle-Bieze-

linge (Zeeland). Ik heb er geen moment spijt van gehad, maar eerlijk gezegd, stak mijn getuigenis schamel af bij wat ik in de Nieuwe Kerk hoorde van de jongeren die belijdenis deden. In plaats van een simpel 'ja' op de gestelde vragen, hield elke kandidaat een 'preekje' van enkele minuten. Hij of zij stelde zich voor en allen prezen, zonder uitzondering, het gezin, waarin ze waren grootgebracht. In Utrecht waren ze naarstig op zoek gegaan naar een soortgelijk kerkelijk milieu. Dat was meestal een hele zoektocht, tot ze onderdak vonden in de Nieuwe Kerk.

Ontroerend. Ik kan zo snel geen ander woord bedenken. Waren wij in de jaren '60 toch wat rebels en was het mode om je af te zetten tegen het ouderlijk milieu, hier stonden tien hoogopgeleide jongeren, die dankbaar waren voor hun christelijke opvoeding. In dat geloof willen ze verder gaan. Ouders en andere familieleden uit alle delen van het land, als gast in de dienst aanwezig, glommen; ze waren overweldigd door dankbaarheid.

Doopdiensten

Eenzelfde patroon doet zich voor bij doopdiensten, die ongeveer zes keer per jaar worden gehouden. Meestal worden dan vijf, zes, zeven kinderen gedoopt. Ook

hier volstaat een simpel 'ja' van de doopouders niet. De intens gelukkige ouders vertellen eerst hoe blij ze zijn met het wonder dat ze van God hebben ontvangen. Vervolgens maken ze de gemeente deelgenoot van hun verlangen om hun kind (vaak het tweede, derde of vierde kind) het christelijk geloof mee te geven op hun levenspad, met Jezus als middelpunt.

De vorm en de lengte van de diensten, zouden communicatiedeskundigen met afkeuring beoordelen. De dienst duurt anderhalf tot twee uur. Lofprijzing met één van de bands, gebed, schriftlezing en een preek van zeker een half uur door één van de twee vaste predikanten: ds. Dirk de Bree en ds. Lydia Kansen-Brasz. Bij doopdiensten en het Heilig Avondmaal kan daar nog een half uur bij worden opgeteld.

Lange zit

Zo'n lange zit is in strijd met de moderne gedachte dat een dienst hooguit een uur mag duren, inclusief een preek van maximaal 15 minuten. Maar Lydia Kansen en Dirk de Bree weten moeiteloos de aandacht een half uur vast te houden. Sterker: tijdens de prediking kun je een speld horen vallen, zo aandachtig wordt er geluisterd. Naast de 'eigen' predikanten, gaan 'vaste' gastpredikanten voor. Die eer valt te beurt aan ds. Ron van der Spoel (Amersfoort), ds. Willem Glashouwer en ds. Niels de Jong (Rotterdam). Zij maken het, oneerbiedig gezegd, nog bonter en preken 40 minuten tot drie kwartier. Uit het hoofd, met

PREEKTIJGERS, BIJ WIE JE OP HET PUNTJE VAN JE STOEL ZIT, OOK DE TWINTIGERS EN DERTIGERS IN DE NIEUWE KERK.

hooguit een spiekbriefje met een paar krabbeltjes. Preekcijfers, bij wie je op het puntje van je stoel zit, ook de twintigers en dertigers in de Nieuwe Kerk.

Bergafwaarts

Terug naar het begin. De Nieuwe Kerk dateert uit 1910. Het was de eerste kerk in Utrecht, die specifiek als hervormde kerk werd gebouwd, vandaar de naam De Nieuwe Kerk. Tot de jaren '70 was het een florerende wijkgemeente. Daarna ging het bergafwaarts, net zoals met zoveel kerken buiten de Biblebelt. Uiteindelijk leek sloop de enige optie.

In een laatste poging om er nog wat van te maken, besloot wijkpredikant ds. Carol van Wieren de jongeren een kans te geven zelf hun dienst in te vullen. Het orgel bleef weliswaar gehandhaafd, daarnaast zagen bands het licht met gitaren, fluit, saxofoon en drums. En zo druppelden langzaam aan studenten naar binnen. Die jongeren, veelal uit de provincie, hielden en houden er orthodoxe geloofsopvattingen op na. En dat sloot wonderbaarlijk goed aan bij het handjevol overgebleven kerkgangers. Bovendien waren de nieuwkomers uit het goede sociale hout gesneden. De oudere garde werd met respect bejegend en de studenten schroomden niet om voor oudere hand- en spandiensten te verrichten, zoals een boodschapje doen of gewoon een bezoekje brengen aan een eenzame man of vrouw.

Impuls

In 2013 werd Lydia Kansen-Brasz aangesteld als missionair predikant (0.5 fte). Haar komst zorgde voor een flinke impuls. Met haar persoonlijke prediking en geloof in de kracht van het gebed raakt ze de kerkgangers in het hart. De kracht van de boodschap zit in de herhaling. "Jezus leeft en ik met Hem", is haar klassieke samenvatting van het evangelie.

Anderhalf jaar geleden nam ds. Van Wieren een beroep aan naar de gereformeerde kerk van Alblasserdam. Ds. Dirk de Bree (39) uit Nieuwegein kwam in september 2017

DE NIEUWKOMERS WAREN UIT HET GOEDE SOCIALE HOUT GESNEDEN. ZE BEJEGENDEN DE OUDERE GARDE MET RESPECT EN SCHROOMDEN NIET HAND- EN SPANDIENSTEN TE VERRICHTEN

in zijn plaats. Lydia Kansen bevestigde hem in het ambt. Tot veler verrassing deelde ze mee dat ze niet langer missionair predikant genoemd wil worden. "Dat is dubbelop. Iedere dominee hoort missionair te zijn. Ik ben vanaf nu gewoon dominee van de Nieuwe Kerk. Samen met Dirk."

We zijn zeven maanden verder en inmiddels zit ook de galerij vol. Het ledental groeit explosief, mede omdat afgestudeerde studenten, toch lid willen blijven van de Nieuwe Kerk, ook als ze naar elders vertrekken. Is er een geheime formule? Nee. Misschien is het de Geest, die waait waarheen hij wil.

Hoe dan ook, jongeren - ook uit Drenthe, Overijssel en Flevoland - die in Utrecht studeren, zijn van harte welkom in deze florerende kerk.

Vervolg van pagina 11

ik de woorden aan van Lied 695 uit het Liedboek, ter inspiratie:

*Heer, raak mij aan met uw adem,
reik mij uw stralend licht, wijs mij
nieuwe wegen, geef op uw waar-
heid zicht. Raak met uw adem
mijn onrust, tot ik de rust hervind.
Al mijn wonden heelt Gij: Gij ziet
in mij uw kind. Wees ook de Geest
die mij aanvuurt en al mijn twijfels
bant. Als geroepen kom ik: mijn tijd
is in uw hand. Kom en doorstraal
mijn dagen, Geest van God uitge-
gaan, die mijn ogen opent voor wie
nu naast mij staan. Heer, raak ons
aan met uw adem, geef ons een
vergezicht! Draag ons op uw vleu-
gels, zegen ons met uw licht!*

Met vriendelijke groet,
Ds.R.v.d.Hucht

Steenwijkerwold

Predikant: ds. E. van Veen,
tel. 58 85 68, ericvee@ziggo.nl

scriba: S.C. Offringa, Mariënwold 13,
8341 PZ Steenwijkerwold
tel. 06 - 30 22 43 38, scriba.
pk.steenwijkerwold@gmail.com
Kerkelijk bureau: kerkelijkbureau@
pk-steenwijkerwold.nl

Zondag 21 oktober. Aanvang: 09.30 uur. Voorganger: ds. E. van Veen. Organist: Gerco Eggink. Ophaaldienst: dhr. D. Zeefat. Eindcollecte: Kosten Gemeentewerk. Lezingen: Jesaja 29:18-24 en Marcus 10:32-45. Wat heb je nodig om vertrouwen te houden? In de herfst staan drie thema's centraal in onze lezingen: bidden, oogsten en vol-einding. Het is de tijd om na te denken over de tijd dat alles is volbracht. Staand op kruispunten van je leven is het een terugkijken. Wat heb je verworven in het leven aan goeds? Wat heeft je geholpen om staande te blijven? Hoe zeef je de dingen eruit die je wilt bewaren, de dagen en momenten van licht en hoe kan je de donkerheid teruggeven aan het lot? Lijden is zwaar. Jezus weet de weg die voor hem ligt. Opnieuw kondigt hij zijn lijden aan. Als mens maakt hij mee wat mensen kan overkomen: onrecht, verraad, pijn, levensangst... hij draagt het goddelijk en geeft voorgoed een perspectief: 'er is een doorkomen aan de nacht'. Hoe? Tot aan vandaag, elk leven opnieuw, blijft dit een mysterie. Rest erop te vertrouwen zoals velen die ons zijn voorgegaan. Vertrouwen... misschien een les in deze herfsttijd. In deze dienst nemen we afscheid van onze ouderling Ria van den Hoofdakker. Het is jammer dat we nog geen opvolger hebben kunnen vinden maar vanaf deze plaats willen we Ria van den Hoofdakker alvast heel veel dank zeggen voor al het werk wat zij in onze gemeente negen jaar heeft gedaan. We zullen je missen.

REGIONALE DOVENDIENST?

Mail naar nieuws@
gezamenlijkzondagsblad.nl
Gratis plaatsing!

ISRAËL-AVOND?

Mail naar nieuws@
gezamenlijkzondagsblad.nl
Gratis plaatsing!

Overleden.

Op dinsdag 2 oktober is **Wiebold Hartkamp** ingeslapen. 82 jaar mocht hij worden. De laatste jaren werd het leven steeds moeizamer, zijn lichaam liet Wiebold steeds vaker in de steek, mindere perioden kwamen er steeds vaker en betere perioden steeds minder. Toch krabbelde Wiebold er altijd weer tegen op en kon je hem weer in de auto zien of op de fiets richting de boerderij. Op 21 mei 1936 kwam Wiebold ter wereld op de boerderij, waar nu zijn zoon Piet woont. Naast Wiebold telde het gezin nog twee broers en twee zussen. Hij ging naar de lagere "School met den Bijbel" in Steenwijkerwold. De school, waar later ook zijn kinderen en kleinkinderen naar toe zijn gegaan. Na de lagere school ging hij naar de ambachtsschool in Steenwijk en leerde hij voor meubelmaker. In 1962 trouwde hij met Eijsje Otten. Na hun trouwen kwamen ze gelijk op de boerderij aan de Bergweg terecht. En daar zijn ook hun drie kinderen geboren, Piet, Henk en Winnie. De kinderen herinneren zich vooral een vader die recht door zee was.

In 1997/98 gingen Eijsje en Wiebold van de boerderij, en gingen ze wonen aan de Markehof in Tuk. Wiebold was best bang om van de boerderij te gaan, want toen zijn vader van de boerderij ging, was hij na een half jaar overleden. Wiebold woonde dan wel niet meer op de boerderij, hij ging er nog dagelijks naar toe, en tot zijn 78/79 jaar bleef hij meehelpen. Wel was dat meehelpen in de loop der jaren minder geworden vanwege zijn afnemende gezondheid. In 2004, het jaar dat zijn dochter Winnie een nieuwe nier kreeg, werd bij Wiebold longkanker geconstateerd. Van één van de longen werd een stuk weggehaald, maar vlak na de operatie kreeg hij een beroerte. Van die tijd af was het moeilijker communiceren. Hij had moeite om woorden te vinden en zeker in het begin schaamde hij zich hiervoor. Toch hebben Eijsje en Wiebold nog een mooie tijd gehad, met reizen naar Engeland, Italië, Spanje en regelmatige busreizen. Eén van de vaste punten in het jaar was de paardenmarkt in Zuidlaren. Vorig jaar was het eerste jaar dat hij daar niet naar toe kon gaan vanwege zijn gezondheid. De laatste maanden zag je de krachten uit hem wegvloeien. Het was op, en gelukkig kon hij in zijn eigen huis heengaan. In de afscheidsdienst op 9 oktober hebben we zijn leven herdacht en hebben we stilgestaan bij psalm 23, waarin ons gezegd wordt dat God er voor ons altijd wil zijn, in goede en slecht tijden. Aan die God hebben wij Wiebold Hartkamp toe-
vertrouwd.

Bloemen. Met een hartelijke groet en dank zijn de bloemen

uit de feestelijke jubileumdienst van het 50-jarig Protestants Kerkkoor van zondag 14 oktober meegegeven aan onze oud-predikant ds. W. van Schuylenburg uit Sneek, oprichter van dit koor.

Opbrengst collecte. De collecte, die op 7 oktober gehouden is in verband met de actie van de samenwerkende hulporganisaties voor het Indonesische Eiland Sulawesi, heeft het mooie bedrag van € 120,00 opgebracht. De diaconie heeft dit bedrag aangevuld tot € 500,00. Dit bedrag zal overgemaakt worden naar Kerk in Actie. Alle gevers hartelijk dank.

Kontakt. Eind oktober willen wij weer een nieuw nummer van Kontakt uitbrengen. Kopij voor dit nummer kunt u tot en met woensdag 24 oktober sturen naar: kerkelijkbureau@pk-steenwijkerwold.nl

Wij leven mee. Als u iets te melden heeft of door te geven wat betreft pastoraat, neem dan gerust contact op met één van de ouderlingen of met de predikant. Het leven van mensen is vaak een weg van op en neer. Zo ook in onze gemeente. Sommige mensen hebben veel zorg nodig. Er zijn ook mensen voor wie de toekomst onzeker is of die wachten op spannende behandelingen of nadere onderzoeken. En dan zijn er de mantelzorgers die soms zwaar belast worden, maar hun werk met veel liefde doen. Alle zieken en hun verzorgers sterkte toegewent! Vanwege nieuwe privacy wetgeving, zijn we terughoudender geworden met vermelding van namen.

Lied 926 uit het Nieuwe Liedboek

*Als Gij niet zijt
de grond waarop ik ga
de bron waaruit ik put
de einder waarheen ik ga...
als Gij niet zijt
waar blijf ik dan
in tijd en eeuwigheid?*

Tenslotte
Het lijkt me goed om ook op deze plaats nog weer eens het volgende te melden: als u om welke reden ook graag een keer een predikant of ouderling op bezoek wilt, en dat hoeft echt niet voor iets heel bijzonders te zijn, schroom dan niet om het even te melden.

*God onze Vader,
van U zijn de eeuwen en tijden,
de dagen en de nachten.
Laat niet toe dat wij leven
alsof wij niets meer te verwachten
hebben.
Wek in ons hart de heilzame
onrust
omwille van het uur waarop uw
Zoon zal wederkomen,
Jezus Christus onze Heer.*

Uit het liedboek

Met een hartelijke groet,
ds. Eric van Veen

Vollenhove

HervormdVollenhove.nl
redactie@hervormdvollenhove.nl

Predikant Vollenhove-stad: ds. D.
Wolters, Steiger 27, 8325 HB
Vollenhove tel. 0527-239291
predikantstad@hervormdvollenhove.nl

Predikant Vollenhove-Ambt: ds.
H.J.H. Pap, Leeuwte 88, 8326
AD Sint Jansklooster tel. 0527-
239504 predikantambt@
hervormdvollenhove.nl

Scriba: Dhr. H. Wijermars,
Postbus 82, 8325 ZHVollenhove.
tel. 0527-243860 scriba@
hervormdvollenhove.nl

Koster Grote Kerk: dhr. G. Bos, tel.
0527-241951.

Beheerder Hervormd Centrum
"Tilvoorde": mw. N. Lassche-
Remijnse, Tilvoorde: tel. 0527-241538
tilvoorde@hervormdvollenhove.nl

Koster Kapel: mw. F.Vis - van
Dalen, tel. 0527-245337 kapel@
hervormdvollenhove.nl

21 oktober 2018 om 10:00 uur in de Grote Kerk, in deze dienst hoopt kandidaat A. Scheer uit Huizen voor te gaan. De organist is dhr. J. Tijsen en het lied voor de dienst is Lied 931. Collectes: Noodhulp Sulawesi, instandhouding van de eredienst, energiekosten. De autodienst wordt verzorgd door Fam. Wouters, telefoon 241041. Er wordt in Tilvoorde op de jongste kinderen van onze gemeente gepast door: Marlot Kuiken en Femmie Hogendorf.
21 oktober 2018 om 19:00 uur in de Kapel, in deze dienst hoopt Dhr A E Knoeff uit Zwartsluis voor te gaan. De organist is mevr. C. v.d. Berg en het lied voor de dienst is Lied 931. Collectes: Noodhulp Sulawesi, instandhouding van de eredienst, energiekosten. De autodienst wordt verzorgd door Fam. Wouters, telefoon 241041.
Agenda.
24 oktober 2018 om 19:15 uur, Vesper, Grote Kerk.
25 oktober 2018 om 20:30 uur, oefenen Cantorij, Grote Kerk.
28 oktober 2018 om 10:00 uur, Cantorij, Grote Kerk.
29 oktober 2018 om 17:30 uur, Bijbels culinair, Nieuw Clarenberg.
30 oktober 2018 om 19:30 uur, Bijbelquiz, Mariakerk.
30 oktober 2018 om 19:45 uur, Vergadering GKV, toerusting, Tilvoorde.
31 oktober 2018 om 19:15 uur, Vesper, Grote Kerk.
1 november 2018 om 15:00 uur, Contactmiddag oudere gemeentelieden, Tilvoorde.
5 november 2018 om 19:00 uur, Verkoop collectebonnen van 19.00-20.00 uur, Tilvoorde.
6 november 2018 om 20:00 uur, Cursus oude testament, .
Giften. De Diaconie ontving via Lammie van Benthem-Voerman € 10.00 voor het bloemenfonds. Het College van Kerkrentmeesters ontving voor de kerk via ds. Pap € 10.00 en via bankrekeningnummer NL75RA-BO0301801886 € 500.00. Hartelijk dank voor deze giften.

Bloemengroet. Er zijn in de afgelopen week, als teken van medeleven en als groet van de gemeente, bloemen gebracht bij Mw. Mooiweer-Visscher, Anijs 203, bij Dhr. Vonk, Bieslook 165, bij Dhr. en Mw. Prins- Winter Venkel 107, bij mw. Paters - Klaver, Talma Haven in Urk. en bij Dhr. en Mw. Lassche- Oosterveld, de Omloop: 12 zij waren 4 okt 50 jr. getrouwd..
Begroting 2019. De kerkenraad heeft de begroting van het college van kerkrentmeesters voor het jaar 2019 voorlopig vastgesteld. U kunt de stukken inzien en van commentaar voorzien tot 26 oktober door een afspraak te maken met de penningmeester van CvK, de heer Nick Paters, tel. 06-51087449.
Cantorij. De cantorij oefent op 25 oktober om 20.30 uur in de Grote Kerk. Zingt u mee?
Uitstapje Zorgmaatje. Donderdag 11 oktober gingen we met de zorgmaatjes-groep op excursie naar Schokland. De groep bestond uit zo'n 20 personen. Allereerst kregen we een presentatie van een gids. Vervolgens gingen we in een stralend zonnetje een wandeling maken op dit werelderfgoed. Het was een prachtig uitje en iedereen keerde voldaan weer huiswaarts. Voor foto's van dit uitstapje verwijzen we u naar de ledenpagina op de website. Mocht u na het lezen van dit bericht denken "Ik wil ook wel mee op excursie" of "wat kan Zorgmaatje voor mij doen" of "Wat zou ik kunnen doen voor Zorgmaatje?" neem dan contact op met iemand van de werkgroep of de predikant of (wijk-) ouderling.
Vakantiebijbelfeest. Woensdag 24 oktober is het weer zover! Dan vieren we het VakantieBijbelfeest in het Dorpshuis Sint-Janskamp in Sint-Jansklooster. We gaan er een leuk feest van maken! Het thema is: Zoek het UIT!!! Inspecteur Hoezo komt en gaat met ons uitzoeken wie de kluis gekraakt heeft en of dat wel de echte schat is?!!! Het belooft een leuke morgen te worden met medewerking van Poppen-theater Poppen en Meer. Jullie zijn van harte welkom van 9.30 uur tot 12.15 uur. Meer informatie hebben jullie kunnen lezen in het Kerkblad en Zondagsbrief van vorige week. Jullie komen toch ook?
Collecte 21 oktober voor Noodhulp op Sulawesi na aardbevingen en tsunami. Indonesië is opnieuw getroffen door twee grote aardbevingen. Ditmaal op Sulawesi. Een van de aardbevingen veroorzaakte vrijdag 28 september 2018 een tsunami bij de kuststad Palu. Het dodental is opgelopen naar meer dan 1.400 mensen. Ook zijn er honderden gewonden en wordt een onbekend aantal mensen nog vermist. Huizen en gebouwen zijn zwaar beschadigd en onder water gelopen. Het Christelijk Noodhulp-cluster staat in nauw contact met haar partnerorganisaties ter plekke. Om deze actie van Het Christelijk Noodhulpcluster te ondersteunen zal de opbrengst van

Vervolg van pagina 12

de collecte van de diaconie van zondag 21 oktober in zijn geheel bestemd zijn voor het christelijke Noodhulpcluster. Steun met een gift, en bid mee voor de mensen in nood op Sulawesi. Wij willen deze collecte van harte bij u aanbevelen. Met een vriendelijke groet, de Diaconie.

Workshop Bijbels Culinair. Ook dit seizoen organiseren we een workshop Bijbels culinair. We willen samen koken, eten en op een ontspannen manier bezig zijn met de Bijbel. Door de gerechten komen Bijbelverhalen op een andere manier tot leven. Deze avond wordt gehouden op maandag 29 oktober om 18.30 uur in Nieuw Clarenberg. Kosten voor de avond zijn 15 euro. Heeft u belangstelling of wilt u meer informatie, dan kunt u contact opnemen met ds. Wolters (239291, predikantstad@hervormdvollenhove.nl).

Vollenhove STAD

Ds. D. Wolters, Steiger 27,
8325 HB Vollenhove, 0527-239291
E-mail:
predikantstad@hervormdvollenhove.nl

Overleden.

Op 4 oktober is **Evert Kwast**, Botter 22, overleden in de leeftijd van 59 jaar. De afscheidsdienst werd gehouden op woensdag 10 oktober om 13.00 uur in de Grote Kerk. Tijdens deze dienst hebben we aan de hand van psalm 121 het leven van Evert geschilderd als een reis.

Aan de ene kant waren er momenten op die reis waar we met plezier aan terugdenken. Het moment waarop hij voor het eerst bij Corrie thuis kwam en haar moeder gelijk aan zijn ogen kon zien hoe intens hij van haar hield. Het moment waarop hij zijn dochter de kerk binnenbracht om haar hand weg te geven. Of waarop hij Sara binnenbracht voor haar doop. Het moment waarop hij overal vandaan onderdelen bij elkaar sprokkelde om een goed bed te regelen. Het moment waarop hij zijn gezin verleide om nog een tweede ijsje te nemen. Momenten samen met Corrie, momenten met het hele gezin. Als hij er maar voor een ander kon zijn. Maar als zij moeten beschrijven wat ze nu het meest aan hem zullen missen, zijn het niet alleen deze momenten. Het gaat nog veel dieper. Ze zullen hem missen. Gewoon zoals hij was. Zijn wijsheid, zijn droge humor, zijn no-nonsens instelling. Zijn grijze ogen die onvoorwaardelijke liefde toonden. Zijn mond waarmee hij zo'n heerlijk geluid kon maken als hij helemaal in zijn sas was. Zijn handen die alles konden maken wat hij maar wilde. Maar bovenal zijn hart die altijd voor hen open stond.

REGIONALE JEUGDBIJEENKOMST?

Mail naar nieuws@gezamenlijkzondagsblad.nl
Gratis plaatsing!

Goed was het leven met hem. Een mooie reis. Veel te kort. Maar elk moment was de moeite waard. Maar het leven heeft ook een andere kant. Het leven brengt ons niet altijd wat we ervan verwachten of hopen. De reis is soms zwaar. En dat werd zo'n jaar geleden pijnlijk duidelijk. Totaal onverwacht, want hij mankeerde nooit wat, werd hij geveld door die vreselijke ziekte. Bergen op je levensweg. Maar de pelgrim kijkt verder dan de bergen. Verder... naar de hemel, waar onze hulp vandaan komt. Onze hulp komt van de Heer. In vertrouwen op deze Heer mochten we afscheid van elkaar nemen. In vertrouwen dat God ons vasthoudt in de storm van verdriet en gemis. Zoals ook de schitterende woorden van het lied zeggen, dat op de kaart stond afgedrukt: 'Geest van God, leer mij te gaan over de golven, in vertrouwen U te volgen, te gaan waar U mij heen leidt.'

Ten slotte
Soms zijn er liederen die je al vaak gehoord hebt, maar die je opeens weer raken. Zo heb ik al een tijdje in de auto een CD van Trinity, maar werd ik opeens geraakt door deze woorden die ik u graag doorgeef:

*I've got a secret to tell you now
I'm not the person I think I am
after the song when the lights go down
I'm just as human as any man*

*let's stop pretending we're perfect
everyone show us your scars
everybody is broken
so come just the way that you are*

*we're a beautiful mess
no one here to impress
we're just temporary tragedies
one big messed up family
singing: oooh
we're a beautiful mess*

*you see yourself through the eyes of shame
I see a flower down in the dirt
I know you're trying to hide the pain
there is a remedy for the hurt*

*there is grace for today
mercy for our mistakes
no more guilt, no more shame
we're a beautiful mess*

Met een hartelijke groet,
Dick Wolters

Vollenhove AMBT

Ds. H.J.H. Pap, Leeuwte 88,
8326 AD, Sint Jans klooster,
0527-239504.
E-mail:
predikantambt@hervormdvollenhove.nl
E-mail:
scriba@hervormdvollenhove.nl

Meeleven met. Dhr. W. Ragers, Koriander 245 Vollenhove is opgenomen in het ziekenhuis in Meppel. De zieken thuis en in het ziekenhuis bidden we Gods nabijheid toe.

Ten slotte,
Er zijn mensen, die je nooit in

levende lijve hebt gezien maar die al jaren lang een gesprekspartner, een leraar voor je zijn. Voor mij is Oepke Noordmans zo'n figuur. Dominee Oepke Noordmans (1874-1956) was een gedreven, vakkundig en origineel theoloog. Hij was ook iemand die voortdurend het gesprek zocht. Met de groten uit de kerkgeschiedenis. Met de klassieke traditie. En met zijn tijdgenoten. Enkele citaten van Noordmans:

- De kerk zou een moederschot moeten zijn.
- Van een kerk wordt men lid door geboorte, voor een vereniging kiest men.
- De kerk vult de ruimte tussen de nabijheid van het Koninkrijk in het openbare leven van Jezus en Zijn definitieve komst in heerlijkheid.
- De kerk is een tussending, zowel voorlopig als noodzakelijk.
- De wereld moet het er bij gebrek aan beter (het Koninkrijk) mee doen.
- De kerkorde is geen stok om mee te slaan, maar een staf om mee te gaan.

Ontvangt allen een vriendelijke groet vanuit de pastorie aan de Leeuwte,
ds. H.J.H. Pap

Wanneperveen / Belt-Schutsloot

Ds. W.J. Menkveld, Veneweg 33
7946 LC Wanneperveen, 0522-701108
b.g.g. 06-40428018, jmenkveld@solcon.nl
Scriba: mevr. R. Lok-Lok,
Noorderweg 57, 8066 PW
Belt-Schutsloot, 038-3867486
scriba@pknwanneperveenbelschutsloot.nl
Protestantse kerk Wanneperveen,
06-51038124
IBAN: NL27 RABO 0367 1544 63
t.n.v. het college van kerkrentmeesters van de Protestantse Gemeente Wanneperveen/ Belt-Schutsloot
www.pknwanneperveenbelschutsloot.nl

Diensten 21 oktober. Belt-Schutsloot 09.30 uur – Voorganger: dhr. J.H.J. Lotterman, Utrecht. Wanneperveen 11.00 uur – Voorganger: ds. K.A.E. de Waard, Lunteren. Er is een extra collecte voor kerk en onderhoud in beide diensten.

Diensten 28 oktober. Belt-Schutsloot 09.30 uur – Voorganger: ds. W.J. Menkveld. Wanneperveen 11.00 uur – Voorganger: ds. W.J. Menkveld – Ouderendienst.

Oppas W'veen en BS: Zie www.pknwanneperveenbelschutsloot.nl, onder: rooster.

Rooster bloemendienst W'veen. 21/10 – fam. J. Bosman en fam. H. Slot, Veneweg. 28/10 – fam. B. van den Berg en fam. A. Wink.

Bloemen. De jeugddienstcommissie in BS bestemde de bloemen voor de muzikale begeleiders in de jeugddienst. De bloemen gingen in W'veen naar de heer A. Bakker, hij is jarig geweest en ter bemoediging naar de heer C. Heidema.

Verantwoording. Ds. Menkveld ontving vorige week een gift van €20 voor de kerk en ouderling Alie Baas een gift van €40. De diaconale collecte in

NAJAARSCONCERT?

Mail naar nieuws@gezamenlijkzondagsblad.nl
Gratis plaatsing!

de jeugddienst in BS voor Giro 555 Hulp Sulawesi bedroeg € 495,50. De collecte voor de jeugddienstcommissie bedroeg € 153,60.

Financiële situatie. De kerkenraad maakt zich ernstig zorgen over de financiële situatie van onze gemeente. Al vele jaren zijn de inkomsten (o.a. de vrijwillige bijdrage) onvoldoende om de uitgaven die we als gemeente hebben, te bekostigen. In de afgelopen jaren werden die tekorten steeds aangevuld door een beroep te doen op onze financiële reserve. Afgezien van het feit dat dit op langere termijn nooit een goede oplossing is, is die financieel reserve over een aantal jaren uitgeput. De kerkenraad is zich bewust van de ernst van deze situatie en zal op korte termijn nadenken over maatregelen om deze zorgelijke situatie het hoofd te bieden. Vergaande maatregelen zijn hierbij niet uit te sluiten. De kerkenraad zal u in de komende periode op de hoogte houden van de ontwikkelingen en ook met u als gemeentelid in gesprek gaan aangaande deze situatie. De voorzitter.

Sam's Kledingactie. Voor Mensen in Nood gaat door met de opbouw van onderwijs in de Centraal Afrikaanse Republiek. De opbrengsten van de ingezamelde kleding gaat voor de tweede helft van 2018 naar een bijzonder project. De Centraal Afrikaanse Republiek is een straatarm land midden in Afrika met bijna 5 miljoen inwoners. Het land wordt al jaren geteisterd door burgeroorlogen en het is ontwricht door aanhoudend geweld. Bijna de helft van de bevolking heeft structureel te weinig voedsel, tweederde heeft geen toegang tot schoon drinkwater en gezondheidszorg. Onder deze omstandigheden schiet het onderwijs tekort. Onderwijs voor kinderen van 6 tot 14 jaar. Doel van het project is het geven van goed onderwijs in het bijzonder aan kinderen die geleden hebben onder het geweld. Om het onderwijs weer op gang te krijgen zorgt Cordaid voor goede scholen en materialen. Daarbij biedt Cordaid hulp aan de dorpen waar de scholen staan en aan het onderwijspersoneel van de scholen. Doet u weer mee? U kunt bruikbare kleding en schoenen inleveren van 29 oktober tot en met 3 november. Graag in gesloten plastic zakken, op de volgende adressen fam. Knobbe, Belterweg 34, fam. Dam, Veneweg 187 en Willy Mourik, Bovenboerseweg 39. Namens Sam's Kledingactie voor Mensen in Nood alvast bedankt. Willy Mourik tel. 281570

NIEUWS VOOR HET GZ?

Mail naar nieuws@gezamenlijkzondagsblad.nl
Gratis plaatsing!

Vanuit de gemeente.

Albert en Maaïke van de Veen werden diep getroffen door het ontijdige overlijden van hun jongste dochter Carla, vorige week zondag. Waar woorden te kort schieten mogen onze geboden hen bemoedigen in dit grote verdriet.

Vanuit de Pastorie. In de preek van afgelopen zondag ging het over de functie van de wet zoals we die in het Oude Testament bijv. in de Psalmen tegenkomen en zoals Paulus daarover spreekt in Galaten 3. Deze week waren wij bij het Bijbelles aan tafel juist bij Psalm 119 gekomen. Een dagelijkse bevestiging van de preek en aansporing om daar mee te gaan leven. Het lijkt haast te mooi om waar te zijn, zo positief spreekt deze dichter over Gods geboden. Ik heb me laten vertellen dat Psalm 118 het midden van de Bijbel is. Deze Psalm gaat over de goedheid van God. Psalm 117, de kortste Psalm, is een oproep aan alle volken om God te loven. Psalm 119, de langste Psalm is een lofzang op de wet. Deze drie Psalmen vormen het hart van de Bijbel. Laat alle volken de goedheid van God loven, die zichtbaar wordt in zijn mensen die leven naar Zijn geboden. Over twee weken zal ik de draad weer oppakken, dan komt het 1e gebod van de 10 geboden aan de orde; Geen andere goden in plaats van God. Het lijkt me een goede voorbereiding om voorafgaande deze Psalmen aan tafel te lezen.

Hartelijke groeten,
Ds. Menkveld.

Willemsoord / Peperga / Blesdijke

Predikant: ds. Gerrit van den Dool
Pastorie: Steenwijkerweg 157
8338 LB Willemsoord
predikantwillemsoord@gmail.com
Telefoon predikant: 0521-346611
Scriba: Henry Bos, Steenwijkerweg 194
8338 LD Willemsoord, 0521-514587
kerk.willemsoord@hetnet.nl
Koster: mevr. T. Winters-de Boer,
0521-588515, Rentmeesters Prot.
Gem Willemsoord Peperga Blesdijke
IBAN: NL34 INGB 0000 9350 70

Zondag 21 oktober. In deze dienst hoopt onze eigen predikant ds. Gerrit van den Dool voor te gaan. Ouderling van dienst is Martinus Berger en het orgel wordt bespeeld door Menno van der Vinne. De tafel collecte is voor het werk van Compassion. De ontvangst is door Adrie Winters en de bloemen worden bezorgd door Rinske Schiere. De zorg voor de kinderen is in handen van Pieter. De ophaaldienst wordt verzorgd door Cor Sijbesma (0521-588093) en de oprname van de dienst wordt rondgebracht door Geert Dedden. Het lied voor de dienst is lied 207.

Bij de diensten. Het avondmaal vieren we zoals gebruikelijk staande in een kring rondom de avondmaalstafel. Laten we met z'n allen proberen om er een grote kring van te maken,

Vervolg van pagina 13

zodat iedereen de viering goed kan mee beleven. Mocht u niet kunnen deelnemen aan het avondmaal dan is er een mogelijkheid dat het avondmaal bij u thuis bediend wordt. Zou u dit dan aan de predikant of aan iemand van de diaconie willen laten weten?

Collecten Diaconie. € 38,15
Kerkrentmeesters: € 47,85 de uitgangscollecte voor de actie schoenendoos bedroeg € 289,- Het busje van de bandrecorder bevatte € 24,-. Allen hartelijk dank voor uw gaven.

Bloemen. De bloemen zijn als groet en bemoediging gegaan naar mw. Kuper aan de Ds. Schipperstraat.

Waar geloof het meest kost. "Bid voor ons." Dat is vaak het eerste dat vervolgde christenen vragen. Zij kennen het belang van gebed uit eigen ervaring. Iedere week geef ik u een gebedspunt door: Broeder Seojun uit Noord-Korea werd christen toen hij verbleef in een schuilhuis van Open Doors in China. Bid voor het gevaarlijke werk onder Noord-Koreaanse vluchtelingen in China.

BIJZONDERE THEMA-AVOND?

Mail naar nieuws@gezamenlijkzondagsblad.nl
Gratis plaatsing!

Kopij GZ. De kopij voor het volgende zondagsblad kunt u inleveren tot uiterlijk zondag 21 oktober november 12.00 uur bij de scriba. Het kan natuurlijk ook via kerk.willemsoord.nl

Avondmaal. Woorden naar aanleiding van Lucas 24

Wanneer mijn woorden breken, mijn verhaal letterloos ter aarde ligt, als alles dubbel is en niet meer echt, het leven leeg van mensen, van mijzelf,

bent U er, - rkelings nabij - een stem, een handgebaar. Ik grijp uw hand, want U,

het brood, het leven, draagt mij als op vleugels van de dageraad die komen zal.

Namens de kerkenraad een hartelijke groet aan u allen. In het bijzonder aan u die door ouderdom of ziekte aan huis gebonden zijn.

Henry Bos ouderling-scriba

Van de predikant.

Met verschillende gemeentelieden leven we in het bijzonder mee. Zo moest zr. Renske van der Merk worden opgenomen in het ziekenhuis. Hopelijk is zij bij het verschijnen van deze editie weer thuis. Anderen in ons midden, genoemd in onze voor-

beden, zijn ook geconfronteerd met ernstige ziekte. We wensen hun kracht en nabijheid van God. En als we dat doen, zien we natuurlijk ook zelf naar vermogen naar elkaar om.

We hadden een feestelijke schoenendoosdienst, met actieve deelname van velen van jong tot ouder. We lazen uit Lucas 12 over de rijke man die almaar bezig is met zichzelf als hij zijn voorraden opslaat. Jezus zegt dat we beter 'rijk bij God - letterlijk: naar God toe' kunnen zijn. Misschien is het beneden afgedrukte gebed daarvan wel een mooie illustratie.

Aanstaande zondag vieren we het Heilig Avondmaal, het sacrament waarin we onze verbondenheid met de Heer en met elkaar op de meest intense wijze mogen beleven. Hier klopt wel bij uitstek het hart van de gemeente. Waarschijnlijk zullen we het rooster volgen met als evangelielezing Marcus 10: 32-45. Inmiddels is de catechese nu ook echt van start gegaan, met een vrolijke maaltijd. Alle jongeren in de leeftijd van 12-18 jaar zijn weer van harte welkom in de pastorie op vrijdag 26 oktober om 19.00 uur.

We sloten de eerste bijeenkomst af met het volgende gebed:

Vandaag wil ik U danken, danken zomaar omdat U er bent. Ben ik eenzaam of verlaten, dan bent U voor mij een thuis. Ben ik moe en uitgeput,

GOSPELCONCERT?

Mail naar nieuws@gezamenlijkzondagsblad.nl
Gratis plaatsing!

dan geeft U nieuwe kracht. Ben ik soms hard en koud, dan bent U dooi en warmte. Ben ik angstig en vol twijfel, dan bent U zekerheid. Mijn dromen en verlangens blijven bij U steeds levend. Mijn vreugde en blijdschap kan ik met U delen. Loop ik op drijfzand, U bent mijn vaste grond. Sluit ik me op, U gooit de ramen open. Loop ik soms weg, U holt mij achterna. Blijf ik koppig staan, U trekt mij voort. Mijn spanning, afkeer en berouw kan ik bij U ontladen. Is alles donker rondom mij, dan bent U licht en hoop. Ik dank U omdat U de ruimte bent waarin ik leef. Ik dank U omdat U de adem bent waardoor ik leef. Ik dank U omdat U degene bent voor wie ik leef.

Ik dank U omdat U mij hebt geleerd waarom ik leef, Ik dank U omdat U er bent.

Een hartelijke groet aan u, aan jou,

ds Gerrit van den Dool

Avondmaalscollecte. De collecte bij het Heilig Avondmaal is voor Compassion, een organisatie die kinderen via een kindersponsorprogramma die in armoede leven hulp bied op elk gebied van hun leven: hun hart, verstand, lichaam en geest. Zo kunnen zij werkelijk uit armoede komen. De basisontwikkeling wordt betaald uit het kindersponsorprogramma. De aanvullende fondsen zorgen voor alle zorg die daarnaast nodig is. Zoals medische zorg, hulp bij natuurramp, zorg voor extra kwetsbare kinderen en de kosten voor een vervolopleiding. Jezus staat centraal in hun werk. Hij is het die inspireert en leidt. Alle kinderen krijgen een bijbel die bij hun leeftijd past, en in het project horen ze over Jezus' liefde voor hen. De diaconie beveelt deze collecte van harte aan, en hopen op uw gulle gaven.

Familieberichten kunt u mailen: henriette@topic-cc.nl, of sturen: Topic, Burg. J.C. van den Bergplein 34, 7642 GT Wierden. Berichten die maandag vóór 10.00 uur binnen zijn, worden opgenomen in de krant van die week, die op vrijdag of zaterdag bij de abonnees arriveert. Het tarief is € 0,39 per mm hoogte, per kolom, exclusief 21% BTW. Eén kolom is ca. 4 cm breed. Familieberichten bestaan uit 2-koloms advertenties.

Advertenties

Hoe verwelkomen wij toeristen?

Hebt u er wel eens over nagedacht hoeraal mensen in uw regio vakantie vieren? Ze komen om te wandelen of te fietsen, te shoppen of musea te bezoeken. Ze zoeken rust en ontspanning. En misschien zoeken ze ook wel naar zichzelf. Waarom zou u ze niet uitnodigen een kerkdienst bij te wonen? Of mee te doen aan een kerkelijke activiteit?

Daarom maken wij al jarenlang voor de kerken in de Kop van Overijssel het recreatiemagazine Wal & Water en deze zomer voor het eerst ook een magazine in Twente. Dat kunnen we ook in uw regio doen. Een mooi uitgevoerd blad met inspirerende artikelen en informatie over uw kerkelijke activiteiten.

Interesse? Laten we er dan eens vrijblijvend over praten. Bel met Bartine ten Brinke: 0546-577475

Kijk voor meer info op: walenwater.welkomindekerk.nl

DE SITE VAN UW KERK GESCHIKT VOOR SMARTPHONE?

Prat eers vrijblijvend met de makers van het Gezamenlijk Zondagsblad.

Bel of mail met Ygerne ten Brinke: 0546-577475 of ygerne@topic-cc.nl

Uitvaartverzorging

Grafische fabriek Nieuw-Amsterdam

Voor een piëteitsvolle uitvaart...

Bij overlijden: **0800 - 024 25 26**
(dag en nacht bereikbaar)

Kantoor:
Eilandweg 2
7741 ZL COEVORDEN
Tel.: (0524) 515 899
Fax: (0524) 515 227

Postbus:
Postbus 208
7740 AE Coevorden
e-mail: uvvna@planet.nl

Vestigingen in: Emmen - Coevorden - Zuidlaren (Dc)
Voor informatie: (0524) 639 629 of (0524) 515 899

STEENHOUWERIJ DE VERBINDING

Nagelerstraat 7
8301 XE Emmeloord

T | 05 27 264 881
E | info@steenhouwerijdeverbinding.nl

www.steenhouwerijdeverbinding.nl

A. de Jonge

Aanleg & onderhoud van al uw groen
Grondverzet & machine verhuur

Barsbeek 62
8326 BP
Sint Jansklooster

T.: 0527-246533
info@adejonge.nl
www.adejonge.nl

Bonhoeffers spiritualiteit

Bidden en recht doen

Geloven was voor Dietrich Bonhoeffer geen theorie. Spiritualiteit, geleefd geloven, was voor hem vooral een levenswijze, een praktijk van leven met God en mensen. Dr. Kick Bras beschrijft hoe deze spiritualiteit bij Bonhoeffer gestalte aannam in zijn eigen leven en hoe hij erover preekte en schreef*).

DOOR DS. A. HEKMAN, ASSEN

Het gaat Bonhoeffer om een kerk en christenen die er zijn voor de wereld. Het bestaan is er-zijn-voor-andere. De mens is geroepen zich in te zetten voor Gods Koninkrijk op aarde. Hij is mondig. God is in de mondige wereld aanwezig in de gestalte van Christus. Een mondige mens is een verantwoordelijke mens. Verantwoordelijkheid is een vorm van gehoorzaamheid. Jezus roept op tot navolging. Tot verantwoordelijk handelen in onze eigen concrete situatie.

Lijdende God

Bonhoeffer kent een spiritualiteit van gebed, meditatie en verantwoordelijk handelen. Gebed is overleg van mondige, verantwoordelijke mensen met God. Deze heeft absoluut gezag over ons. God is een lijdende God.

Daarom moeten we lijdende mensen eerbiedigen. Zij delen in het lijd van God, Hij is hun partijganger. Wij kunnen niet anders dan partijganger zijn van armen, zieken en mensen in de marge van de samenleving. In Bonhoeffers mens- en wereldbeeld staan mondigheid, verantwoordelijkheid en solidariteit met hen die lijden centraal. Hierin 'bootst' men God na, die een verantwoordelijke, dragende en lijdende God is. Want God kennen

we in Christus, de kruisdragende (32).

Omvormende kracht

Bij Bonhoeffer is de relatie met God persoonlijk gekleurd, omdat God de gestalte van een mens heeft aangenomen in Jezus Christus. Hij kan over God alleen denken als God in relatie tot mensen. God is een Stem die ons aanspreekt, die ons roept. En Hij komt tot de mens in zijn zonde en zwakte. Naar die redding zoekt de mens. Christus is de drijvende kracht die ons van binnenuit omvormt. Deze kracht ondergaan door overgave en toewijding aan Christus, is de ervaringskern van Bonhoeffers spiritualiteit. De mondige wereld heeft God niet langer nodig als stoplap. De mens neemt zijn verantwoordelijkheid in het aardse leven. Spiritualiteit is leven onder

de inspiratie van de Geest. Wij mogen ons vol vertrouwen openstellen voor de inspirerende werking van Godswege op ons. De mens beantwoordt dat met actieve navolging. In vrije verantwoordelijkheid beschikbaar zijn voor de ander.

Gods hart

Gods leiding in ons leven is niet dat Hij ons behoedt voor ongeluk, maar dat Hij ons daardoor heen leidt op de weg naar Zijn hart; in God ben je geborgen.

In de menselijke solidariteit met elkaar is God zelf werkzaam. In de wijze waarop men er voor elkaar is, ontstaat de kerk voor anderen, waarin God zich manifesteert als 'er zijn voor anderen'. De kerk is er niet voor zichzelf, maar voor de wereld. Zij is pas kerk als zij er is voor anderen.

Kloosterleven

Bij Bonhoeffer gaan bidden en verantwoord handelen samen. Bidden was voor hem vooral ook luisteren. Het is een intieme communicatie met

God, waarin we tot Hem roepen, maar ook naar Hem luisteren. Je kunt pas goed tot God spreken als je eerst goed naar Hem geluisterd hebt. Bidden is niet geconcentreerd rond het ego. Het is ook een vorm van betrokkenheid op anderen. Bonhoeffer inspireerde met zijn gemeenschapsleven in het predikantenseminarie Finkenwalde tot monastieke spiritualiteit van gebed, meditatie, verbondenheid aan een gemeenschap en dienst aan kerk en samenleving. Tegenvoerdig zoeken mensen steeds vaker de stilte en meditatief verblijf binnen de kloostermuren.

Muziek en lied

De herinnering aan muziek en liederenschat gaven Bonhoeffer de geestkracht die hij nodig had toen hij in de gevangenis zat. Hij wist zich ten dode gedoemd. Zijn spiritualiteit was deze realiteit met alle emoties ondergaan, maar er niet in onder te gaan, en het kwaad uiteindelijk neer te leggen in de handen van God.

Recht doen

Recht en gerechtigheid spelen een belangrijke rol in zijn denken

en handelen. Vandaar ook zijn medewerking aan een aanslag op Hitler. Jezus komt ons tegemoet in ieder mens die vraagt om recht en bescherming. Voor Bonhoeffers spiritualiteit is kenmerkend het samengaan van de verborgen omgang met God en de inzet voor vrede en gerechtigheid. 'Bidden en recht doen'.

Wachten op God

Hierbij spreekt hij over wachten op God. Geduld en hoop, uitzien naar Gods ingrijpen, verlangen naar de komst van een nieuwe wereld, tijd om je voor te bereiden op die komst. Niet afwachten, maar verantwoordelijk handelen. Vertrouwen in goddelijke leiding vervangt niet menselijke verantwoordelijkheid en daadkracht. Bij Bonhoeffer gaat het om een doorleefd geloof, eenheid van bidden en recht doen, van actie en contemplatie.

*) Voor het leven. De spiritualiteit van Dietrich Bonhoeffer. Uitg. Kok Utrecht, 2018 Prijs € 18,-

Catechisatie-event voor ouders

Een avond speciaal voor ouders. Dat leek het catechese-team van de hervormde gemeente Wierden een goed idee. Als spreker is Cocky Drost (37) uitgenodigd, relatiecoach en moeder van vier kinderen. Het thema luidt: Verbindende Liefde. Cocky vertelt over hoe liefde werkt en doorwerkt in de generaties. Op 11 februari 2019 is Cocky weer te gast in Wierden, maar dan voor het jongeren-event. Ze gaat met jongeren in gesprek over identiteit, zelfbeeld, geloof en kwetsbaarheid.

Maandag 12 november, 20.00 uur, Wierden, hervormde gemeente, Burg. van den Bergplein 3, gratis toegang

Top2000 dienst in Bergentheim

Op 4 november vindt in de Oosterkerk in Bergentheim een Top2000 dienst plaats. Aanvang 19.00 uur. In de Top2000 staan veel nummers met inhoud. De nummers brengen emoties teweeg, geven kippenvel en roepen herinneringen op. Wat is er nou mooier dan in een kerkdienst samen luisteren naar de mooiste nummers uit de popgeschiedenis? Meezingen mag ook. Muzikale medewerking verleent de band Band'um! De leiding is in handen van ds. Geralda Rohaan. Het thema is: 'Nothing else matters' En na afloop is iedereen van harte welkom in het Top2000 café, met uiteraard een hapje en een drankje! Noteer alvast de datum Van harte welkom!

Zondag 4 november, Top2000 dienst, Oosterkerk Bergentheim. Aanvang 19.00 uur.

Informatiebijeenkomst 'ZOMER in Salland'

Stichting Welkom in de Kerk stelt zich ten doel de uitgave van zomermagazines mogelijk te maken, waarin de kerken zich presenteren aan de toeristen in hun regio. Er zijn al succesvolle magazines verschenen in Noord-West Overijssel en Twente. Vertegenwoordigers van plaatselijke kerken worden op 30 oktober uitgenodigd om vrijblijvend te bespreken of zo'n magazine ook in Salland uitgebracht kan worden.

Dinsdag 30 oktober, Annahuis, De Plas 8, Raalte, 19.30 - 21.00 uur (inloop met koffie vanaf 19.15 uur); info: 0546 - 577475, aanmelden: ygerne@welkominderkerk.nl

Boete en roede

Wat doe je als vader als je zoon een dikke boete krijgt opgelegd? Dit is kennelijk geen grapje: Je lieve zoon krijgt van de rechter te horen dat het toch echt not done is om 180 kilometer per uur te rijden op een weg waar je slechts 80 mag. En dus deelt hij een dure les uit in de vorm van een boete à 2050 euro. De reactie van z'n vader is goud. Hij laat zien wat er in de Bijbel staat: 'Wie zijn kind liefheeft, spaart de roede (en boete) niet'. (CIP)

Wat een groot orgel hè?
Ik mag van de organist niet
aan de knoppen komen.
Maar wel op de bank zitten!

Donatus
24 kerken in de gemeente Wierden

Donatus verzekert vertrouwd
www.donatus.nl

Welkom in de kerk

Wij maken muziek van de kerken, voor kerken. Om hen te laten weten dat ze welkom zijn in de omgeving van de kerken.

Stichting Welkom in de Kerk werkt zonder winstoepsicht. U kunt welkom op www.welkomindekerk.nl

TOTAAL INSTALLATEUR BROUWER TUK
Tukeweg 198 TUK Tel. 0521-512983
www.brouwertuk.nl

Advies, planning en uitvoering onder één dak

Decorette, Hubo en Schildersbedrijf Drok
Uw makeover is bij ons in goede handen!

De Weyert 10, Vollenhove | 0527-24 13 55 | decorette-drok.nl

wandelen in Sauerland welkom in Haus Rohnhild

Twee leuke appamaken. Ook geschikt voor kinderen.

Kijk op hausrohnild.de

LAAT ZIEN WAT UW KERK DOET! DEEL DE VERKANTE INFOGIDS UIT.

KERK FES **INFORMEERD**
FES **LEIDEND**

Een praktisch overzicht van uw kerkelijke activiteiten in het komende seizoen. U zorgt voor tekst en enkele foto's. Wij zorgen voor de overige foto's, opmaak en druk. Om uit te delen aan gemeenteleden, nieuw-ingelidenden en gastkerkbezoekers. Bel vrijblijvend voor meer informatie.

0546 - 577475 (vraag naar Geke Brinke).
Topic Creatieve Communicatie, Wierden.
www.topic.nl

• HÉT WEEKBLAD VOOR BETROKKEN KERKMENSEN •

Maak nu kennis met het **Gezamenlijk Zondagsblad**

Ga naar: www.welkomindekerk.nl

Of vul de bon in:

3 MAANDEN PROBEREN VOOR MAAR € 8,95!

JA, ik wil het vernieuwde Gezamenlijk Zondagsblad drie maanden op proef voor slechts € 8,95. Daarna beslis ik of ik een abonnement neem.

Dhr. | mw. | fam. *

naam:

adres:

postcode: woonplaats:

e-mail: tel.nr.

*Omcirkel de juiste aanhef.
In envelop zonder postzegel sturen naar: Gezamenlijk Zondagsblad, Antwoordnummer 12, 7620 VP Wierden

Topic Crea

- Topic Creatieve ideeën
- Topic Creatieve tekst
- Topic Creatieve ontwerpen
- Topic Creatieve online media
- Topic Creatieve offline media
- Topic Creatieve Communicatie

Verrassend creatief
topic .nu

GZ zoekt kerkenbezoekers

Het Gezamenlijk Zondagsblad wil graag zijn contacten met de plaatselijke kerken versterken. Dat is hard nodig want in veel kerkelijke gemeenten is het GZ (bijna) onbekend. Wij zoeken enkele enthousiaste GZ-lezers die in hun regio de contacten tussen het GZ en de plaatselijke gemeenten willen helpen opbouwen. Dat kan door bezoeken te brengen, maar ook door gerichte informatie door te geven. Uiteraard doet u dit vrijwilligerswerk in nauw contact met het redactiekantoor in Wierden. Graag geven we u vrijblijvend meer informatie.

Bel of mail daarvoor met Johan ten Brinke: joan@topic-cc.nl of tel. 0546 - 577475.

Ook adverteren in het GZ?

Neem contact op met het Gezamenlijk Zondagsblad via geke@topic-cc.nl of bel 0546 - 577475 en laat u informeren over de voordelige tarieven.